

plodno

1998.

je že drugo
leto zapored ...

VESTNIKOV
MESEČNIK
četrtek,
31. decembra,
1998,
45. številka

... na svéjt
ščén!

... ko je število novorojenčkov
v regiji pod 1.000.

*Naj vas naslovnica navdahne,
da boste tako silvestra kot vse
leto 1999. preživeli PLODNO!*

Gé je pa pén?

MARJANA MAUČECA OSNOVNA DEJAVNOST

USODE

MARJAN MAUČEC, podjetnik iz Gančan, je bil v zadnjem času znan predvsem kot predsednik nogometnega kluba Potrošnik Beltinci, vodil pa je tudi tamkajšnji občinski svet. Predsednike slednjih je nov zakon ukinitel, vse bolj realno pa je tudi vprašanje, koliko se bo lahko predajal ljubezni, ki je nedvomno zelo globoka, a tudi precej stane: nogometu. Črnogledi napovedujejo, da brez Maučeca v Beltincih ne bodo več gledali prvoligaškega žogobca, v vsakem primeru pa bo vrli Marjan ostal uspešen poslovnež, in to v dejavnosti, ki je pravzaprav temelj njegove kariere - v sodarstvu.

Načrtov ne manjka, najnovejši pa je izdelava največjega lesenega sodà na Slovenskem. Vanj naj bi natočili kar 50 tisoč litrov vina. Na zdravje! Foto: EKEC

Pravi lagef (bečka)
za pravo vino

PENTUTARSKI SODELAVCI - PESNIKI

NOVE ŽUPANE SMO DOBILI,
V OPEVANO EVROPO HITIMO,
MAMA EVROPA PA EGOISTIČNO
BONBONČKE ZA VSTOP DELI. . .
HJA, HJA, KAR NIČELNA INFLACIJA,
LE POKOJNINE JE OKLESTILA.
ZA ELEKTRIKO SO PO EVROPSKO
CENO DOLOČILI, BREZ BOJAZNI
V HIŠI PRAVDE V BELI LJUBLJANI,
DA ELEKTRIČNI MRK Z KRATKIM STIKOM,
KER SE POTROŠNIKI BI UJEZILI.
ZAVAROVALNE PREMIJE SO SPREMENILI,
Z VOŽNJO PO TIRIH ŽEPE NAM OBRNILI,
V TEM PRAZNIČNO NOVOLETNEM PAKETU
PRAV NA VSE SO SE SPOMNILI,
ŠE DAVKOV DDŹ SO Odstotke že določili.
JOJ KAKO Z VESELJEM V PRAZNIČNEM VZDUŠJU,
MI BOMO VSI NEKAJ POPILI,
IN NA TEGOBE POZABILI.
SAJ, PO NOVEM LETU BOLJŠE BO,
KAKOR ZA KOGA?

Jože KAUCIČ

Lomanoše 6

9250 G. Radgona

10 Odstotkov POPUSTA

Časi so težki in ljudje se moramo znati, da preživimo. Gospod FRANC FERDINAND B. iz širše okolice Lendave se je spomnil izvirnega novoletnega darila - po akcijski ceni ponuja zimske spominčke (na fotografiji). Poleg tega, da gre za etnološko originalnost (vsi souvenirji so iz domačih logov!), ima darilo tudi uporabno (praktično) vrednost.

Natančne cene v tolarjih nam ni uspelo zvedeti, Franc Ferdinand pa dodaja, da je pripravljen na desetinski popust, če boste spominčke odnašali domov ena po ena ...

Foto: FRBO

ČAS KRATKIH HLAČ I.

MIRAN IN PRAČLOVEK

Hladni dnevi so, zato vas želimo vsaj na tutarskih straneh ogreti. Če se da, s fotografijami, ki spominjajo na minuli letni čas (ne bojte se, poletje spet pride!). Desno od pračloveka je MIRAN IVANUŠA, študent strojništva iz Lendave, znan tudi kot inštruktor matematike. Vsak dan prihaja v Mursko Soboto, kjer obiskuje socialno-humanitarno društvo OZARA. Tam velikokrat poprime za kuhalnico, najraje pa dela v kreativnih delavnicah, kjer med drugim tudi šivajo. Ob četrtkih obiskuje Žuto kučo, saj takrat izide Vestnik. Najraje posluša Mursko-morski val, ob katerem praviloma zaspi. Miran je stari taborniški maček, veseli pa ga tudi ljubiteljsko gledališče in pisanje scenarijev. Pred dnevi se je odpravil na popotovanje v južnoameriški Čile, kjer bo dočkal leto 1999. Pračloveka pa je objemal v Velenju.

Foto: ACI, besedilo: AŠ

Aga-waga!

ČAS KRATKIH HLAČ II.

5 x 100 = 450
(po sestopu)

SPOŠTOVANI !

Pošiljam vam fotografski posnetek z željo, da ga objavite pod rubriko FOTO MESECA, saj posnetek nazorno prikazuje razkazovanje vesele družbe ob vrnitvi iz 2000 meterskega pohoda na PEČI - Koroškem.

Pod posnetkom sledi podnapis :

POSNETO NA PLANINSKEM POTOVANJU, KJER SMO SE 100 - kilogramski MOŽAKARJI RAZKAZOVALI OB VRNITVI S PREHOJENE POTI SHUJŠANI ZA PRAZNE ŽELODCE.

Avtor posnetka in teksta :

Slika mi prosim vrnite !

MIRKO ILJEŠ

Bučecovci 11

9242 Križevci pri

Ljutomeru

RAŠO N. PRI RUDIJU C.

Običaj je, da vrhunski športniki ali politiki, ki zaidejo v deželo ob Muri, obišejo prav slednjo - Muro namreč. Tovarno, ne reko. Tam se z vodstvom podjetja lepo pogovorijo in (kot se spodobi) še lepše oblečejo. Ampak pentutarska fotografija priča o tem, da so obiski tudi kje drugje. Soboška enota zavarovalnice Triglav je namreč pokrovitelj številnih društev in klubov, direktor RUDI CIPOT pa je že tako ali tako znan po tem, da je pripravljen odpreti mošnjiček vedno, ko gre za promocijo in uveljavljanje sicer preveč obrobne murske regije. Tako ga je nedavno obiskal eden najvišjih med visokimi, košarkarski reprezentant RAŠO NESTEROVIČ. Srečanje je bilo prisrčno, čeprav je razlika očitna. Foto: JUZA

ŽUPANOVA MICKA MARIKA KARDINAR »V POLNO«

Večna MARIKA KARDINAR (ODSLEJ TUDI ŽUPANOVA MICKA), prvakinja od »A« do »Ž«, odkriva recept, ki vodi do vrhunskih dosežkov in svetovne slave. »Živiljenjski sok« iz Dobrovniških goric v obliki ustekleničenih kegljev pomaga pri motivaciji in kaj lahko bi ga predpisali tudi drugim. Enologi dodajajo, da je potrebno paziti zgolj na to, da vsebina ne bi bila šmarnica, ker se ti potem zares lahko »skegla« pred očmi ... Je pa tudi res (in s tem se strinjajo notranjepolitični analitiki), da je kegljaško vino odločilno prispevalo tudi k volilni zmagi Marikinega MARJANA, ki je na ta način postal prvi župan komune Dobrovnik. Foto: FRBO

*Kdor prej spi,
prej pade!*

BRULC - ŠIFTAR IN DOR

Ondan je bilo v kavarni soboškega hotela Diana regijsko prvenstvo v standardnih plesih in rock and rollu. Pari so se morali izkazati na dva načina: prvič brez glasbene spremljave in drugič z njo. Najstarejši regijski radio (nedavno star 40 let) Murski val se lahko pohvali, da imajo zmagovalca v prvi kategoriji. V konkurenci 34 parov iz Prlekije, Prekmurja, Porabja in avstrijske Štajerske sta bila daleč najbolj usklajena novinarka na MV NATAŠA BRULC - ŠIFTAR in odgovorni urednik MARJAN DORA. Njun ples brez glasbe je bil (tako je v obrazložitvi zapisala mednarodna žirija) »prepričljiv, poln optimistične parafiziološke spontanosti, uskalejnost gibov presunljivo izvirna, par pa je med drugim pokazal tudi zavirljivo raven telesne pripravljenosti«. foto: NANA

*Sploj se jima ne vidi,
ka sta stariva 40 let!*

**PLESNA
TEKMOVANJA**

NOVINARSKI DIREKTOR (SOCIALNE) STISKE BREZ STOLČKA

Pentute z veseljem ugotavljajo, da je med celovskimi kolegi (gre za novinarje) vse več takih, ki kar uspešno plezajo po družbeni lestvici - nawzgor seveda. Tako se je direktorju slovenske odbojarske reprezentance in prvemu možu OK Pomgrad, sicer TV-dopisniku nacionalke iz Pomurja, BORISU CIPOTU pridružil še IVAN GERENČER, ki ga sicer dobro poznate predvsem bralci Dela. Tudi on je postal direktor, in sicer košarkarjev Creativa. Je

med tistimi, ki so z gledno pripravili dogodek v mestu Gogi - kvalifikacijsko tekmo košarkarjev Slovenije in Slovaške. Bolj kot rezultat tekme je bilo presenetljivo dejstvo, da je Pomurje pokazalo pravo pravcato zaljubljenost v košarko. Ob prepolni telovadnici prve soboške osemletke se je marsikomu kolcalo - posebej pa verjetno snovalcem mestnega razvoja, saj je v Soboti kar nekaj podobno velikih dvoran, vsaj ene »prave« pa ni. Vsekakor je naval košarkarskih navdušencev pozitivno presenetil tudi samega direktorja. Kot se spodobi za pravega menedžerja, je častna mesta na častni tribuni prepustil tistim, ki so časti potrebni ali željni, sam pa je tekmo gledal kar ob robu igrišča. V njegovi družbi je akrobatski letalec, ki se (očitno) prav dobro počuti tudi na trdnih tleh, PETER PODLUNŠEK.

P: S.: Ivanova pleša NI plod skrbi z organizacijo tekme!

foto: JOŠI

*Kda je dosta lidij, má Geza
dva koncerta - zakoj ste tekme
Slovenija : Slovaška f Soboti nej
špilali dvakrat?*

ZVONILO JE, ODZVONILO PA NE!

Strahoten boj se je bil na rogašovskem polju, bili pa so ga kandidati za župana. Potem ko je v prvem krogu odzvonilo dvema, sta se v drugem udarila res najmočnejša. Tesno, pa vendarle, je zmagal stari - novi župan JANKO HALB, odzvonilo pa je (priznati je treba, da zelo uspešnemu kandidatu) MARJANU GIDERJU. Fotografija je dokaz, da že uveljavljeni politik Halb ni mogel skriti strahu pred grozečim zvonom - a ta je tokrat le zvonil drugemu ...

Foto: Lipen

KOMpenTAR

Listi na namiznem koledarju so se mi že skorajda razsuli. Če jih obračam vsak dan trikrat in če se teh dni v letu nabere tristo, ker sem odbil čas dopusta in tistih koncev tedna, ko se nisem sukal po prostorih rumene hiše. In če vemo, da po mojem koledarju zaradi narave našega posla pogosto brskajo tudi razni Dežani, Bojani, Smilje, Nataše in Simone, je normalno, da koledar razpade. In komaj čaka, da se na mizi pojavi nov. Tak, na katerem se ob eni enki šopirijo tri devetke.

Ta moj stari koledar je poleg tega, da razpada, tudi nabito poln raznih imen, števil, dogodkov. Je neko pričevanje o letu, ki smo ga preživeli. Kakšno je bilo, me sprašujejo. Hm, hm ... Pri teh rečeh je zmeraj veliko odvisno od »zornega kota gledanja«. Takole globalno bi človek rekel, da je Amerika dobila uro spolne vzgoje v svojih naostrejših podrobnostih. Kar po svoje tudi kaže, kako svet napreduje. Pred nekaj deset leti bi gladko prepovedali knjigo, film, ki bi tako na drobno pripovedoval o neki pripravnici, ki si je vzela v usta spolni ud svojega šefa. Ki jo je po slavni modri oblecki potem pošprical s spermo. Sedaj ta šef, predsednik najmočnejše države na svetu, kot pobalin pripoveduje, kako je varal svojo ženo s takrat še privlačno Monico, ki pa jo je zadnjih nekaj mesecev predvsem neokusno zredilo. Tako si enega najbolj uspešnih in prodornih ameriških pred-

sednikov v zgodovini ne bomo zapomnili po drugem kot po dekletovi roki in ustnicah na njegovem razporku in pod njim. In če se še spomnimo, da je med prvo predsedniško kampanjo Bill nastopal s saksofonom. Kako podobno!

Če že govorimo o podobnostih, nosita brata v vrhu politike ljube nam Slovenije priimek Podobnik. In se ne moreš znebiti občutka, da si slabi šefi okoli sebe nabirajo podobnike. Da je mogoče videti, kako pametni in nezmotljivi so. Dobri šefi imajo okoli sebe ljudi, ki o rečeh, za katere so plačani, vedo več od šefov. Dobrih šefov je vse manj, podobnikov pa je na sceni vse več.

Obljubil sem si, da v tem svojem pregledu ne bom komentiral maratonov o lustraciji, ustavnih obtožb in interpelaciji. Ali pač: če bi seštel dneve in ure, ki so jih za te teme porabili naši poslanci, bi se jih nabralo za več kot dober mesec. Za več kot dober mesec so naši vrli poslanci in ministri na zasluženih dopustih. Skupaj torej tri mesece »lehr laufa«. Ja, se kaj čudimo, da nas Evropa kara, da zamujamo na vseh ravneh. Da pa ves »hec« take države, kot smo si jo izborili, ni poceni, dokazujejo vedno višje davščine na tisto, kar v potu svojih obrazov pridelamo. To se mi ne bi zdelo hudo narobe. Hudo narobe se mi zdi le, da delajo naši politiki v gospodarstvu grandiozne bedarije, mi pa jih mirno in potrpežljivo plačujemo. Njim se za storjene napake ne zgodi nič.

Poleti smo doživeli Nafto. Prišli so nam povedat, da tam rafinerije ne bo več. Po nekajtedenskih prerakanjih je prišel Drnovšek povedat, da vendarle bo. Vsaj še eno leto. Ali bo dočkala famozno leto 2000, bomo šele videli. Če ga ne bo, se mnogim Lendavčanom obeta najslabše novo leto po drugi vojni. Skupaj zaželimo, da bi Žalik in Hajdinjak uspela!

Še besedica o lokalnih volitvah. V naših krajih smo se množično podali na volišča. Vsi dosedanji župani so kandidirali še enkrat, večina jih je bila tudi izvoljena. Najbolj odmevni so bili porazi Ludvika Bratuše v Ljutomeru, Jožefa Toplaka v Radencih in Ludvika Kočarja pri Gradu. Če lahko pri Bratuši ugotovljamo, da je izgubil, ker se mu je občina pomanjšala za Razkrižje, Križevce in Veržje, ker Prleki niso tako radikalno za ločitev od Pomurja in ker so opazili tudi, da je Mlekopromet v težavah, gre pri drugih dveh za manj razvidne vzroke za poraz. Toplak je volitve izgubil v največjem kraju v občini, Radencih, kjer je Šefer tudi v drugem krogu ljudi uspel prepričati, da so prišli na volitve v izjemno visokem odstotku. Kočar pa sodi med tiste junake, ki so Gradu izborili lastno občino, potem pa so jih ljudje povsem nepričakovano zavrgli in že v prvem krogu izvolili mlajšega, izobraženega podjetnika Kalamarja.

Pa kaj bi o poražencih. Na radiu, kjer delam, smo prebrodili še en festival radijskih postaj Slovenije. Dolgčas se ponavlja, Murski val je tudi tokrat zmagal, kot vselej, ko je bil zraven. Uspeli smo tudi s proslavitvijo 40-letnice. V naše veselje so bili mnogi, ki so radio začeli, zraven tudi pri tem jubileju. Jože Vild, Drago Beloglavec, Evgen Cug, Pepika Kološa, Darinka Zorec ... Predvsem tem lahko zaželim še naprej trdnega zdravlja in jih povabim tudi na našega pravega Abrahama.

Zdravja želim tudi vsem bralcem Pena. Ker gre za zabavno čtivo, upam, da tudi s smehom, ki vam ga vsake toliko privoščimo, prispevamo k temu, da bolj poredkoma zbolite.

MARJAN DORA

NEGOVSKI GRAD JE POGOREL PRED NATANKO 60 LETI

OBLETNICE

GRAD SO GASILI S' SNEGOM IN VODO, KI SO JO VOZILI IZ TRENKE GRAD GORI, GROF BEŽI, NAJ ŠE TEČE KRI ... PRAVI PUNTARSKA PESEM

Tako bi lahko dejali ob pogledu na goreči negovski grad pred natanko 60 leti. Takrat, bilo je na »pametvo«, tepežni dan, 28. decembra 1938. leta, je v zgodnjih nočnih urah, okrog 22.00, zagorel tisti del negovskega gradu, pod katerim sta dve vinski kleti v nadstropjih, v zgornjem delu pa je bila velika dvorana. Redki so še živeči, ki se natanko spominjajo tega za Negovo nenavadnega dogodka. Vseeno nam je uspelo dobiti nekaj tistih, ki jih je življenjska usoda vezala na negovski grad, tako da so si pri delu na grajski posesti služili kruh ali celo v njem v tistem času stanovali. Nemalo truda nas je stalo, da smo prišli na sled tistim, ki so nam zaupali spomine na grad, posebno na dan, ko je bil v plamenih.

Ko pišemo o gradu v Negovi, moramo najprej povedati nekaj o zgodovini Negove. Kraj Negova se prvič omenja leta 1106 kot Negoinezelo in je spadal v Ptujsko Marko, po letu 1120 je prešel v last Šentpavelskega samostana na Koroškem. Zgodnjo poseljenost tega območja, tudi pred našim štetjem, potrjujejo razne arheološke najdbe, kot so kamnite sekire, ki so bile najdene na Negovskem vrhu, in jih hrani Pokrajinski muzej v Mariboru. O poseljenosti govorijo tudi številne rimske gomile in znamenite negovske čelade, ki so svetovna znamenitost. Čeprav so najdene v Ženjaku pri Benediktu, tam je imel graščak posest, so jih arheologi poimenovali negovske čelade. Najdene so bile naključno, ko je lastnik Slaček leta 1811 podiral hrast. Pod hrastom je bilo zakopanih 26 bronastih čelad, ki so bile zložene druga v drugo. Posebnost čelad, ki izhajajo iz 4. stoletja pred našim štetjem, je, da je v nekatere vtisnjena starogotska pisava. Pisavo je pred leti razvozlat neki finski znanstvenik. Na žalost se z znamenito arheološko najdbo postavljajo v Avstriji (Gradcu, Dunaju, Bad Radkersburgu), medtem ko je v Sloveniji ostala le ena čelada, ki jo hrani muzej v Ljubljani.

Negovski grad se omenja sorazmerno pozno. Prvi pisni dokument ga omenja 1425. leta kot Vest Egaw. Zanesljivo je mogoče trdit, da je bil pred tem na mestu, kjer stoji negovski grad, strelski dvorec, kakršnih je bilo v naši pokrajini sorazmerno veliko. Negovski grad ima bogato zgodovino, saj so se v njem menjavali lastniki, najdlje pa je bil v lasti grofot Tratmansdorf, ki so bili lastniki vse do konca druge svetovne vojne. Po drugi svetovni vojni se gradu ni kaj dobro godilo. Kakor mnoge so ga izropali in ga pustili v nemilost zobu časa. Grad je rešen po zaslugi kulturnih in občinskih oblastnikov občine Gornja Radgona, ki so skrbeli, da je vsaj pokrit.

Iz tega uvoda, ki je bil nujen, preidimo k tistemu delu gradu, ki je zgorel ob požaru že omenjenega leta 1938. O tem smo se najprej pogovarjali s Franciško Trstenjak, ki je rojena 1922. leta v Lokavcih pri Negovi in je dolga leta živela z družino v grajskih poslopjih. Sedaj pa ima stanovanje v bloku v Negovi.

»Bil je mrzel zimski dan. Zemlja je bila pokrita s snegom. Tisti dan, bilo je na »pametvo«, nas je kakih 40 delavcev v dvorani, kjer so igrali igre, luščilo koruzo. Večina jih je luščila tako, da so v desko nabili nož in ga položili čez leseni škaaf ali drugo leseno posodo. Med nami je bil tudi Alojz Roškar iz Radvenec, ki si je pri nekem kmetu sposodil kovinski stroj za luščenje koruze, a je pozneje

zgorel. Delali smo ves dan in si kurili s »kojnclji«, koruznimi storži, v veliki lončeni peči, ki so ji rekli »štok« peč. Ko smo zapuščali prostor, nihče ni slutil, da bo iz tega nastal požar.

Takrat smo s starši živeli v Lokavcih, le kakih 500 metrov zračne črte od gradu. Otroci smo že pogleli, oče pa je pomagal materi pri živini. Nenadoma se je iz cerkve v Negovi oglasilo zvonjenje. Strjeno naselje Negova, kolikor se je videlo od naše hiše, je bilo razsvetljeno, kaj gori, pa nismo vedeli. Šele ko smo se bližali gradu, smo videli, da gori grad. Na prizorišču se je že abrala množica, ki je pomagala reševati pridelke in gasiti.

Takrat je bil na gradu oskrbnik, rekli so mu »frboltar«, Anton Ivanuša, ki je imel 8 otrok. Med njimi je bila tudi tedaj 18 letna Kristina, ki se danes piše Kolarič, poiskali pa smo jo v Lačevsi pri Kogu. »Pri mojih 78 letih je marsikaj zbledelo iz spomina. Toda tega dne ne bom nikoli pozabila. Tisti dan je bilo na gradu dokaj živahno, saj se je na njem gibalo veliko ljudi: hlapci, dekline in delavci, ki so luščili koruzo. Bilo je okrog 22.00, ko nam je nekdo sporočil, da v gradu gori. Gorelo je v tistem delu, kjer je bivala naša 10-članska družina. Nastala je prava panika. Bežali smo na plano, nato pa začeli z reševanjem imetja. Na dvorišču gradu se je zbal več kot sto ljudi. Moj oče, ki je bil ves iz sebe, je dajal povelja pri reševanju. Možeje so pristopili k žaganju ostrejša na veznem hodniku, da bi tako preprečili prehod ognja na drugi mnogo večji del gradu. Pri tem je očetu padel na glavo goreči tram in se je zato zdravil v mariborski bolnišnici. O tem kaj več pozneje. Pri gašenju je sodeloval vsak, ki je mogel.«

Kristinin oče Anton Ivanuša je bil oskrbnik gradu od 1932. do 1939. leta, ko je moral grad zaradi požarne nevarnosti z družino zapustiti. »Hitro po požaru je prišel novi oskrbnik. Naša družina, oče je bil upokojeni orožnik, se je preselila v Maribor. Očetu so od požara ostale posledice, saj je duševno zbolel. Kot duševni bolnik si je odsekal roko v zapestju. Umril je v Mariboru. Pokopan je bil na pokopališču, ki je bilo na mestu, kjer je sedaj Ljudski vrt. Mati se je po smrti z otroki preselila v domači kraj, to je v Veliki Brebrovnik, kjer je podedovala manjšo posest, živela pa od pokojnine, ki jo je prejemale po možu.«

V Gornjih Ivanjcih pri Negovi živi 76-letna Terezija Hamler, ki se natanko spominja tistega dne: »Takrat sem žive-

Kristina Kolarič

vela v stari šoli v Negovi, kjer sem bila služkinja pri nadučitelju Milanu Lahu. Kakor je bila tisti tiktat navada, so kolinili pozimi. Nadučitelj Lah je pri mojem očetu Jakobu Hamlerju na Ivanjševskem vrhu kupil dve svinji, in smo tisti dan, bila je pametva, kolinili. Mesarja sta bila moj oče in Jožef Ploj iz Negove. Mesarja je takrat trajala cel dan in še pozno v noč.

Koline so se končale z bogato pojedino, kjer se je zbrala negovska družina. Nenadoma smo zaslišali zvonjenje iz bližnje cerkve, ki je bila vsa razsvetljena. Večerje je bilo konec, saj smo vsi odhiteli na kraj požara. Pomagali smo pri reševanju imetja, za gašenje pa nosili sneg v lavorjih, koših in škafih. Grajski hlapci: Edvard Roškar, Ivan Mestin in Vurcer pa so vozili vodo v sodih iz izvira Trenka pri Plojevih v Negovi. Može in fantje so podrli vezni hodnik, ki je povezoval goreči del z osrednjim grajskim poslopjem. Odžagali so trame in tako rešili stari del gradu pred požarom.

Kot je znano, graščak Tratmansdorf nikoli ni živel v gradu v Negovi. Tja je prihajal z družino le občasno, za grad in posest so skrbeli oskrbniki. Kot smo že povedali, je bil tistikrat oskrbnik Anton Ivanuša, za gozdove pa je skrbel gozdar Jožef Kubik.

Posest in gozdove so oskrbovali s stalnimi delavci in dninarji. Med stalnimi delavci so bili konjarji, ki so jim rekli grajski hlapci, Edvard Roškar, Ivan Mestin in Wurcer, ki je imel v oskrbi vole. O delu na gradu je Frančiška Trstenjak povedala: »Posest so na gradu večinoma obdelovali z dninarji, ki so vsakodnevno prihajali na delo, ko so jih pač potrebovali. Več ali manj so bili to stalni in zanesljivi delavci. Med temi je bil tudi moj oče, ki

je na delo vodil tudi nas otroke. Dninarji smo za navadna dela, delalo se je 8 ur, dobivali po 8 dinarjev, medtem ko so težja dela, ki so jih opravljali moški, dobivali 10 dinarjev. Po plačo smo hodili vsako nedeljo po maši k oskrbniku Antonu Ivanuši, ki je bil pošten možakar. Starejši delavci so dobili ob malici pol litra jabolčnika, sicer pa smo si jesti nosili od doma.

To nam je potrdil tudi 75-letni Konrad Vogrinič, ki je v času, ko je zgorel grad, delal pri delih v grajskih gozdovih. Delo v gozdu je bilo bolje plačano, saj so prejeli od 12 do 20 dinarjev na dan.

In kakšna je bila usoda pogorelega dela gradu? Vse do gradnje združnih domov je ostal brez strehe. V tem času so domačini podirali dele gradu za opeko. Pri tem je šla ena opeka za tedanje lastnike gradu, ena pa za tistega, ki je opravljal rušenje. Grad in posest so upravljala tedanja državna kmetijska posestva, pozneje pa kombinat. Znani povojni oskrbniki posesti je bil Prašiček, ki je pri delu s slamoreznicco izgubil roko. Nekaj let po vojni so v nadstropnih kletih pogorelega dela gradu shranili vino in jabolčnik, ki so ga pridelali na bližnjem Kuglu. Pogorelo poslopje je ohranjeno po zaslugi načrtovanja združnih domov, saj so zgradbo namenili prav temu. S tem je zgradba dobila streho, kar je onemogočilo propad. Kljub temu je grad danes v dokaj klavrnem stanju, posebno obzidje, s katerega so povojni lastniki odstranili opeko. Grad je sedaj v lasti države, ki pa je, kot je znano, slab gospodar. Treba je še povedati, da je grad želel vzeti za 99 let v najem negovski rojak Ivan Kramberger, ki je v njem in ob Negovskem jezeru načrtoval množični turizem. Kdo ve, morda bi mu celo uspelo, saj je znal v tistem času, ko je živel, k Negovskemu jezeru privabiti na tisoče turistov. Danes je negovski grad popolnoma prazen, zato mu nekateri pravijo grad strahov.

Besedilo in posnetek:
LUDVIK KRAMBERGER

Po prvih desetih tednih ...

Kakor množična delegacija, ki se pripravlja na najpomembnejši dogodek v svetovni zgodovini, smo se sodelavci Murskega vala, med njimi Bojan Peček, Marjan Dora in Feri Horvat, drugi pomurski novinarji ter direktor soboške zavarovalnice Triglav Rudi Cipot in njegova sodelavka Renata tistega sobotnega dne odpravili na Kobilje; za obisk pri Vučkovih pa smo imeli prav poseben razlog. Patrika so tisti dan krstili, in če smo bili zraven pri porodu, bomo tudi pri krstu.

V kuhinjo v hiši s številko 94 smo se zrinili že dopoldne, na obraze Vučkovih pa zaradi naše številčnosti pričarali prijetno presenečenje. Medtem ko je Patrik počival v materinem naročju, je oče Jože poskrbel za goste. Na mizi se je znašla steklenica s šampanjcem, na krožnikih prekmurska gibanica, ozračje je prevevalo domače gostoljubje. Trenutek je bil ravno pravi za začetek našega rituala, na katerega smo se pripravljali prejšnje dneve. Odgovorni urednik Murskega vala Marjan Dora je predal očetu v roke ter v uporabo Patriku kopačke (morda ste se zdajle začudili, toda Patrik je menda dobil ime tudi zaradi teh znamenitih copat, saj je oče Jože navdušen nogometaš), kolegi z Vestnika

Direktor Zavarovalnice Triglav Rudi Cipot in njegova sodelavka Renata predajata listino s posvetilom zavarovalnice in štipendijo, ki jo bo Patrik prejemal do 18. leta.

Krst je potrebno primerno proslaviti. Patrik je še premajhen, da bi sodeloval na zabavi, zato pa so v njegovem imenu nazdravili vsi povabljeni gosti.

RODILO SE JE ŽIVLJENJE - DRUGIČ

O njegovem rojstvu je zvedela vsa Slovenija. Patrik Vučko je privekal na svet 16. septembra 1998 v soboški porodnišnici, porod pa je spremljal tudi novinar Murskega vala Bojan Peček. Ure poroda Patrikove mamice Ljiljane in napetost pričakovanja očeta Jožeta je strnil v reportaži *Rodilo se je življenje*, ki je na festivalu radijskih postaj Slovenije osvojila srce žirije. Med radijskimi kolegi še zveni odlomek, kjer Patrik prvič zajoka, in ko ga prvič položijo v mamično naročje, nato pa še njene besede, ko sta zapuščala porodnišnico: »Patrik, nauva več tü, nauva. Ideva zdaj domou.« Za poslušalce se je takrat zgodba o rojstvu končala, za bitjece, ki je prineslo veselje in radost v dom Vučkovih na Kobilju, pa se je življenje šele začelo.

Mala stručka, ki med krstom počiva v naročju botrov Franca in Jožice Seršen, radovedno opazuje duhovnika

Franca Halasa.

Oče Jože skrbno nadzoruje dogajanje v ženinem naročju. Patrik še mirno prenaša obred.

pa so zraven priložili enoletno naročnino na regionalni tednik.

Od vsega začetka, se pravi od same zamisli za nastanek reportaže o rojstvu, je bila zraven tudi soboška Zavarovalnica Triglav. Njen direktor Rudi Cipot, ki je vedno pripravljen sodelovati pri zanimivih in dobrih idejah ter projektih, je prevzel vlogo botra in Patriku podaril štipendijsko zavarovanje. Zavarovalnica Triglav bo tako Patrika spremljala danes, jutri, vedno.

Moramo priznati, da je čas pri Vučkovih kar hitro minil, radovedne Patrikove oči, polne zaupanja, so begale od enega obiskovalca do drugega, dokler ti niso sklenili, da se je treba odpraviti. Družina se je morala pripraviti še na popoldanski del krsta, ki je potekal v cerkvi na Kobilju.

Tankajšnji duhovnik Franc Halas bi se gotovo strinjal z nami, da je Patrik pridno sodeloval pri obredu, to pa bi potrdila tudi krstna botra Franc in Jožica Seršen. Kar je župnik potrdil z blagoslovljeno vodo, je bilo potrebno še zaliti z žlahtno kapljico. Patrikov krst so dokončno proslavili v gostilni na Kobilju, medtem ko je Patrik doma sanjal sanje novega dne.

Dejan Fujs

SE BOG JE ZAJOKAL,

1956. se je v Murski Soboti rodil konfekcijski inženir in estradni umetnik, rodoljub in Sobočan z dušo in telesom, ŠTEFAN GRABAR. Z enajstimi leti je dobil harmoniko, prvi nastop pa je imel v Tovarni mlečnega prahu s triom Slavčki (morda tudi Mehurčki ali Tulipani). Pozneje so bila imena »močnejša« - Vihar, tudi Orkan. Najlepši so spomini na Plavo laguno - ko so enkrat igrali na Štajerskem, tam pa že mesec in pol ni deževalo, je pri četrtem taktu prve pesmi zagrmelo in ulila se je močna ploha s točo. Menda se je še sam gospod Bog jokal, ko je slišal PIŠTEKOVO petje ...

KO JE ZAPEL

- Imaš res tako grozen glas?

Res. Tudi logotip črk (glej naslov, op. p.) z mojega cedeja je vzeta iz grozljivke Petek, 13. Sicer pa igram bolj za hobi kot denar. Kot gre sosed ponoči čakati jelena, drugi pa loviti ribe, grem jaz rad na oder. To me sprošča po stresih v službi.

PIŠTEK

Tü san ges doma

- Si delovodja v Muri.

Da, in to zahteva celega človeka. Večkrat sem zapustil Muro in vedno ko sem se vrnil, sem imel stopnjo izobrazbe več - zdaj sem konfekcijski inženir in delovodja v »težki«.

- Svojim delavkam in delavcem kdaj zapoješ?

Ne, ker želim ločiti službo in zasebno življenje. - Kaj narediš, če imaš pred nastopom slab glas? Vzamem septoleto, pojem tudi kakšno čokolado. Sicer pa je moj življenjski recept: kamilice, topel obkladek in objem. In poleti pijem mlačni čaj ali bridko kavo brez sladkorja, pozimi pa mrzlo pivo, čeprav piva nimam posebej rad.

- Tvoja najhrana?

Čevapčiči. Če pridem v gostilno, najprej vprašam, kdaj so nazadnje čistili hladilnik. Če ga dolgo niso, takoj naročim čevapčiče, ker je tu vse »skup zmešano«. Obožujem jih. In rad pijem gorička vina.

- Je tudi družina glasbeno navdahnjena?

12-letna hčerka hodi v glasbeno šolo h klavirju,

žena pa je antitalent. Ampak me včasih kritizira za široke oje in aje, na primer pri Trezji ...

- Je žena Treza?

Ne. Spoznal sem jo ob študiju v Zagrebu - veliko je tožila, da nima stanovanja, da se mora voziti iz rojstne Stare vasi na Bizeljskem. Velikodušno sem ji ponudil sobo poleg svoje in počasi sta se sobi združili ...

- Imaš FAN club?

Ne, pač pa FAM klub. Imenuje se AN 3,14 MI (rešitev: FAM=familiarni, AN=hči, 3,14=PI=Pištek, MI=žena Milena).

- Kdo doma več prepeva: ti ali žena?

Žena bolj umirjeno, sam pa sem tisti, ki večkrat »zakavulin«.

- Kateri pa ima zadnji glas?

Hčerka.

- Vedno si uglajen in urejen ...

Ja, saj bi ljudje rekli, če bi šel po cesti zanemarjen: glej ga, tekstilni inženir in takšen hodi naokrog!

- Bi kandidiral za direktorja Mure?

To pa ne, obleka ne more narediti vsega.

- Menda si sam šivaš obleke?

Ja, ekskluzivne stvari. Mama je šivilja, oče pa ključavničar. Šivam tudi gobeline, včasih pa sem rad risal z oljem na platno. Največ inspiracije je bilo v Poledavju ali Dobrovniških gorica. Skratka, narava.

- Tudi ženski akt je narava.

Tudi - en »škakljiv« portret sem res narisal, pa ni bil v redu, nimam žilice za to.

- Kaj še rad počneš?

Veliko reči je - rad na primer obiščem starše, poleti bežim po vrtu, ko z vodo škropimo travo, občasno pa hodim na pokopališča in prebiram nagrobne napise na starih grobovih. Rad bi se naučil jesti s palčkami kot Kitajci in rad bi se z gumijastim čolnom spustil po Soči.

- Česa te je strah?

Najbolj injekcij in krokodila. Bil sem bolan in so me veliko pikali, krokodila pa še nisem srečal.

- Si velikokrat jezen?

Se zgodi. Takrat grem na sprehod. Če pa sem zelo jezen, najraje sekam drva.

- Poznajo te po temnih očalih?

Skozi temna očala gledam v svetlo prihodnost.

- Kje boš silvestroval?

Na cesti. Celo leto sem zdoma, zdaj pa ne bom nastopal, raje bom z družino. Mala bi tako ali tako spet rada videla ognjemet.

- Novoletna želja?

Dosti, dosti zdravja in čim manj naslovov v črni kroniki.

Pénova trojka v akciji: hoteli smo krasti kot srake in na koncu pristali z bornim izkupičkom - za slabih 39.000 tolarjev nakradenega blaga. Pa še vse to ne bi bilo naše, kajti vmes so nas enkrat ujeli pa še policija bi tisto popoldne iskala in seveda našla naš avto.

Če bi mi danes kdo rekel, da v življenju še nikoli ni kradel, bi mu verjel. Zakaj pa ne, saj so (smo) vendar na svetu tudi poštenjaki! Mar ne?! Gremo naprej: če se globoko zamislite oziroma če se skupaj pogledimo v zadevo, lahko mirno pritrdimo onemu, ki je rekel: Življenje poštenjakov je težko! Pravzaprav priporočam, da izoblikujemo to pravilo takole: kolikor večji poštenjak je človek, toliko težje mu je na tem (lahko bi rekli pokvarjenem, pa ne bomo) svetu.

To razmišljanje o poštenosti in poštenjakih sem si dovolil, da si vsaj deloma očistim dušo, kajti: kradel sem, ob tem pa, kar je še najhuje, zezal ljudi, ki so si nič hudega sluteč, pošteno služili svoj »vsakdanašnji« kruh in niso imeli časa pomisliti, da zdaj lazi okrog nekdo, ki bo brez vzroka poskušal briti iz njih norce.

Upam, da zveni to opravičilo dovolj iskreno in da kakšne hujše zamere v zvezi s početjem, ki ga bomo opisali, ne bo.

In če je tako, potem si oglejmo, kaj smo počeli tisti petkov popoldan in kako se je to končalo!

Bliža se vrhunec novoletnih nakupov, zato ne bo odveč, če pogledamo, kako kaj se obnese biznis »pet prstov in malo strahu«, kot je njega dni, ob neki priliki, opredelil krajo stari šolski sluga Gašpar, ki je bil po svoje pametnejši kot danes, naj mi kdo ne zameri, dva ravnatelja skupaj.

Rekli smo,

da bomo danes kradli

Najprej je bil na vrsti, iz praktičnih razlogov, Petrol, da ne bi imeli problema z gorivom. Nameravali smo namreč iti proti Radgoni ali Ljutomeru, ker nas tam manj poznajo. Toda v tem času bi se prej stemnilo, preden bi bili na cilju, zato smo se odločili, da operacijo izvedemo kar v Soboti.

V začetku je slabo kazalo. Bojan se je pokazal kot slab vlomilec. Niti ključavnice za gorivo v lastnem službenem vozilu ni znal odkleniti. Zato se je vse zapletlo. Irma je nervozno postopala v trgovini in čakala, kakšen obraz bo naredil prodajalec, ko bo ugotovil, da se je nekdo odpeljal, ne da bi plačal. Jure je zaman čakal »frko« pri črpalki. Z Bojanom se lepo odpeljeva in čakava, kaj bo. Nič. Vse mirno kot v nedeljo popoldne v Soboti. Ne zunaj pri črpalki ne notri na blagajni. Irma je kupila slaščice, da ne bi postala sumljiva, in odšla. 1:0 za nas smo si rekli. Bili smo bogatejši za 2.400 tolarjev, ko smo se peljali v BTC. Z Irmo sva sedela zadaj. Bonnie & Clyde. Očitno se zločin spleča, sem pomislil ...

Na vrsti je bila Irma. Že prej se je odločila, da bo ukradla čevlje. Poskušala bo tako dolgo, da prodajalka izgubi živce, ona pa se z novimi čevlji izgubi med množico ... Hodil sem po trgovini MASS, si ogledoval kar zanimive italijanske čevlje in se komaj znebil vljudne prodajalke, ki mi je na vsak način hotela pomagati pri izboru. Gledal sem proti Irmi, tam pa nič. Kakšnih šest čevljev je že bilo zloženih ob njenih nogah. Prodajalka je šla po sedmi vzorec. Tudi Bojan se je že praskal po glavi. Nervozno se ji približam:

- Kaj je?
- Ne morem!
- Kaj ne moreš?
- Ukrasti! To je prijateljica moje prijateljice. Le kako ji naj ukradem ...?

- Dobro, hudiča, pusti pa gremo, samo čas izgubljam.
Mislim, da ji je odleglo, ko je začutila najino razumevanje in odpoved akcije. O tem, kaj si je o njeni muhavosti mislila prodajalka, zdaj ni razmišljala.

Bojan odhaja iz prodajalne s tehničnimi predmeti in akustiko. Sunil je sesalnik, vreden 17.000 tolarjev. Sam sem se zadovoljil z dvema zgoščenkama Beatlesov (1967-70), ki sem ju pravzaprav že dolgo iskal. Posel je bil relativno lahek. Prodajalca sta nekaj vneto iskala in popisovala, midva sva naložila »robo« ter hladnokrvno počasi zapustila lokal. Prišla sva v pritličje, nato se obrnila in plen odnesla nazaj v trgovino. Sesalec je romal nazaj na police, zgoščenki sta ostali moji, za kar sem plačal 5.500 tolarjev. Sicer pa CD-ja ne bi mogel ukrasti, saj so na policah samo ovitki, ploščo pa dobiš pri blagajni. Seveda, že vedo, kaj se krade in kdo so tisti tiči. Bravo! Bila sva na moč uspešna. 3 : 0!!!

Zdaj pa gremo v Hervis. Tam imajo pri izhodu elektronski varnostni sistem. Takoj zapiska, če neseš kaj neplačanega. Kako bodo reagirali? Posel bo opravil najpogumnejši med nami (nor, bo verjetno rekel kdo drug). Ko je Bojan ukradel sesalnik za prah, se je delal važnega, češ kaj je ovitek za CD proti sesalniku.

Tako sem se odločil, da ukradem šotor. Lepo sem ga, kolikor se je pač dalo, skrtil pod jopo in se kot najbolj svet med svetniki podal proti blagajni in - mimo nje. Bojan je šel pred mano. Alarm je zapiskal, presenečene prodajalke sploh niso reagirale. Delal sem se, kot da ne slišim alarma in kot da me vse skupaj nič ne briga. Tako greva, proti izhodu. Irma je bila v varni oddaljenosti, nekje za Juretom, ki je fotografiral najino pot od blagajne proti vratom.

Prideva ven, pa še zmeraj nič. Potem pa se je začelo ... Šla sva mimo blagajne. Na sebi sem čutil zaničujoče in bogve kakšne poglede prodajalk še. Nisem jih upal pogledati v oči, ker me je bilo sram. Varnostnik je bil ponosen na svoj plen.

- Vidite, pa sem ga ujel, jim je ponosno govoril in me z vsakim korakom nič kaj nežno porival proti vratom šefove pisarne.

Za mano priteče varnostnik, mislim, da je bil rahlo bled, kot da bi bil tudi sam presenečen ali rahlo zmeden:

- Kaj imate to?
- To je šotor! To je moje, gremo na morje, se ne dam.
- Tega niste plačali. Vidite tole, mi kaže na neko sponko. Malo boste šli z mano, mi je ukazal z glasom, ki ni dovoljeval druge variante. Ob tem je ves čas držal za šotor, jaz pa ga tudi nisem spustil (glejte sliko).
- Dobro, pa greva, sem se delal važnega. In sva šla. Zadeva je kazala resno.

To mi je začelo iti na živce, zato sem dokaj resno rekel (in ga tako tudi pogledal), naj preneha, kar ga je stregnilo, tako da sva kar mirno prišla v šefovo pisarno. Tam pa spet ponovna sramota: neki mojstri so tam nekaj montirali in vrtali in tako slišali, kako je varnostnik poslovodji ponosno raportiral, da imajo primer kraje in da zdaj ta primer stoji tukaj, pred njim. Še prej je varnostnik prepovedal, da bi naju Irma in Bojan spremljala. Nič ni pomagalo, da smo mu govorili o akciji. To ga ni zanimalo. Izdajalca sta me prepustila, samega in nemočnega, v roke varnostniku in šefu. Šef me je premeril od glave do pete. Gledal sem ga v obraz in pričakoval kakšno pomirjujočo ali spodbudno besedo. Pa nič. Naredi zapisnik, je samo zapovedal, in si dal opravka s telefaksom.

Irma pa še vedno ni kradla. Pri Marku Slaviču bo opravila svoj del naloge. Ko smo zapuščali dvorišče BTC-ja, sem se počutil zelo neprijetno. Kako bi bilo, če bi me zdaj peljali z marico ...? Če je kdo omenil krajo, mi je postalo slabo, zato sem se pri Slaviču slabo počutil. Tam je vedno gneča. Irmi sem naročil, naj gre v samopostrežni del in mi prinese lešnikovo čokolado Milka, ki jo bo skrila pod plašč. Ne, to ne. Ona bo kradla cvetje, ki je bilo takoj pri vratih.

Potem smo šli nazaj na Petrol, da poravnamo račun. »Če ne bi prišli plačat, bi vaš avto policija še danes našla,« je povedal prodajalec. Medtem ko je Bojan plačeval, je k meni je stopila neka ženska:

- Imamo akcijo. Če kupite tri twikse, dobite enega zastonj.
- Dajte! Plačam z gotovino, in to takoj! Tako lepo mi je bilo, da sem spet postal normalen ...

Pénova trojka na začetku akcije. Tatovi, roparji, zmikavti ali karkoli že naj bi tokrat bili, morajo biti takšni tudi po videzu. Kriminalni videz vseh treh in vsakega posebej govori, da smo bili na »posel« dobro pripravljene. Za začetek smo si nadeli sončna očala, da bi bili videti še bolj grozno ...

Varnostnik izpolnjuje Zapisnik o preprečitvi iznosa neplačanega blaga iz trgovine ali drugega objekta. Zapisnik torej ne govori o kraji. Tisti, ki je zapisnik (oziroma formular) sestavljal, verjetno ve, da je potrebno krajo šele dokazati. Za to pa je pooblaščen le sodišče. Kaj pa če sem na primer nesel šotor ven zato, da vidim njegovo barvo pri dnevni svetlobi? Kaj pa če mi je ravno v trenutku, ko sem hotel šotor plačati, postalo slabo in sem tekkel ven, da bi bruhal? Kaj pa če me je ravno v tistem trenutku zapustil spomin in se sploh nisem zavedal, kaj delam? Ali kaj podobnega. Vrednost spornega blaga je bila 9.980 tolarjev. Koliko sramote sem moral pretrpeti za ta denar. In sploh še ni bilo dokazano, da sem ga nameraval ukrasti. Ampak nekaj dobrega pa sem spoznal v tem slabem: Bojan in Irma sta me izdala! Nobeden ni pristopil in mi povedal kakšno tolažilno besedo. Sam sem se moral »mazati ven«. Bogve, ali bi se kaj bolje obnašala, če bi se varnostnik odločil, da bo vame streljal. Verjetno bi samo zamizala in čakala, kdaj bo počilo ... Drži: človeka spoznaš v nesreči!

Zgodba s srečnim koncem: Irma je vzela aranžma, ga odnesla skozi vrata, in ker nihče ni vreščal ali pritekel za njo, se je vrnila in ga postavila lepo tja, kjer ga je vzela. Še vedno nobene reakcije. Prijavila se je lastnici cvetličarne, ki pa sploh ni bila presenečena. Kar nekaj časa je bilo treba, da je razumela, za kaj gre. Irma je ukradla blago v vrednosti 3.750 tolarjev. Je bila to sploh kakšna kraja?! Pogledajte! Tatnica in lastnica cvetličarne se gledata kot najboljši prijateljici ob veseli novici.

PET (5) ISTIH VPRAŠANJ ZA

1998

- Kateri dogodek v domači pokrajini v letu 1998 je za vas najpomembnejši. Zakaj?
- V (začasno) novem letu se bo pisal datum 9. 9. 1999. Kaj bo prineslo 5 devetk?
- Komu bi natočili na Silvestra kozarec čistega?
- Rangirajte tri osebe, ki bi jim namenili silvestrski poljub (družinski člani so izvzeti)!
- Kaj in koliko ste pripravljeni osebno prispevati k dvigu SLO-natalitete?

CVETO ŽALIK, predsednik uprave Nafta Lendava

1. Prihod dr. Drnovška v Lendavo. Zakaj? Ker sem se tudi jaz moral vrniti v Lendavo iz Moskve.

2. Številke gledam kot ocene na fakulteti. Zelo visoke ocene. Ne vem pa, zakaj se je prikradla tista enica.

3. Človeku, ki se še zna smejati.

4. Zadeva je zapletena. Mislim, da so moji družinski člani v družbi Nafta Lendava. Če torej odmislim »družinske člane«, je silvestrski poljub namenjen Jožici, ženi in materi mojih otrok.

5. Kategorično odgovarjam NIČ. Sicer si moji sinovi Mišo, Dejan in Denis želijo sestrico. Ženin odgovor je: »Poiščite si novo mamo.« In že brskamo po trgovskih katalogih z manekenkami.

SONJA ROMAN, študentka, vrhunška športnica, atletinja, s Hodoša

1. Moj domači kraj je majhna vas, kjer se ne zgodi kaj velikega. Veliko sem od doma, oddaljila sem se od prijateljev in ne vem vam povedati, kateri dogodek bi mi največ pomenil. Sicer pa se mi zdi pomembno vse, kar se mi zgodi v življenju. Prinaša nove izkušnje, prijatelje ...

2. Nisem vraževeren človek. 9. 9. 1999 bo čisto običajen dan.

3. Nazdravila bi v ožjem krogu prijateljev, s trenerjem in starši pa z vsemi, ki so tako ali drugače pripomogli k mojim atletskim uspehom, mi dajali oporo ...

4. Silvestrski poljub bi želela nameniti več ljudem. Ker pa ste mi dali možnost samo za tri osebe, je vrstni red naslednji: fant, trener Tiberij Lebar in prejšnji trener Mirko Šeruga, ki me je navdušil za atletiko.

5. Svojo delež bom prispevala po končanem študiju in po koncu atletske kariere. Nekoč v prihodnosti bi rada imela dva ali tri otroke, ki bi jim želela omogočiti brezskrbno otroštvo in dobro vzgojo.

PETER BEZNEC, študent, član skupine Posodi mi jurja, iz Ljutomera

1. Vse prireditve, ki pozivljajo mrtvi vsakdanjik (srečanje motoristov, Flatuss, etno-rock ...)

2. Poziv za vojsko (najbrž). Najbolj pa tudi mene zanima, kaj bo prineslo šest devetk!

3. Sebi.

4. Vsem, ki so dovolj vzdržljivi in potrpežljivi, da z mano proslavljajo novo leto.

5. Vse ob svojem času. Načeloma pa zelo veliko.

LOJZE VEBERIČ, slikar, upokojenec, iz Murske Sobotice

1. Začetek urejanja soboškega mestnega jedra, kar me je navdušilo in razjezilo. Navdušen sem nad odlično rešitvijo novih prostorov banke, razočaran pa nad novo mestno tržnico. To je naša shramba, kuhinja, zato bi to morala biti prikupen in simpatičen objekt, kjer si lahko vse ogledaš, kupiš, si privoščiš, se usedeš in poklepetaš v prijaznem in toplem lokalu. Upam, da za množico negativnih kritik še ni prepozno.

2. Nisem prerok, zato bom izrazil samo svojo željo. Vsaj do tistega dne naj bi se začela gradnja večnadstropne garažne hiše z vsemi potrebnimi službami. V mestu na preveč lahek način upravljamo dragoceno zemljo. Boljši in natančnejši odgovor pa bom dal, ko se bo pisal datum s šestimi devetkami (9. 9. 9999).

3. Gospodu Leonu Štuklju, da bi tudi v tretjem tisočletju zdrav, čil in ponosen kljuboval visokim letom kot najstarejši olimpijonec in vzoren Slovenec.

4. Silvestrski poljub poklanjam g. Irmu Benko zato, ker ima odličen in sposoben kolektiv, ki zna svoje delo opravljati dobro in profesionalno. Druga dva poljuba pa poklanjam nežnemu delu družinskih prijateljev, gospema Viki Čebašek in Bojani Pen (torej Pen za Pen).

5. Moj prispevek k slovenski nataliteti se počasi končuje. So pa tu moji potomci, ki se bodo morda vrnili k družinski tradiciji. Sam sem se ji namreč izneveril - moja mama je rodila enajst otrok. Več pričakujem od države s stanovanji za mlade in z novimi delovnimi mesti. Jaz pa imam resen namen, da ponovno poskrbim za večjo nataliteto po moji reinkarnaciji, to pa bo 9. 9. 9999.

V. VLADIMIRA MESARIČ, Evangelikanska duhovnica v Apačah

1. Ordinacija prvih dveh Slovenk za evangelikanski duhovnici je zame najpomembnejši dogodek leta. Sedaj so v Sloveniji že tri duhovnice. To je zagotovo tudi prispevek k boljši podobi Slovenije glede enakopravnosti žensk navzven in tudi pomemben korak v družbo razvitih držav Evrope in preostalega sveta.

2. Zagotovo eno devetko manj kot tedaj, ko se bo pisalo 9. 9. 9999.

3. Vsakomur, ki si tega ne upa in ga je strah pred spoznanjem resnice, zato sega kar naprej po »mešanicah«, ...sicer pa za srečo vsakomur, ki jo najbolj potrebuje.

4. a) Človeku, ki nesebično pomaga drugim.

b) Človeku, ki bi mu želela s poljubom okrepiti voljo in pogum, da začne živeti novo življenje, ki se mu je ponudilo kot druga priložnost.

c) Človeku, ki ima moč in vpliv, pa oboje nesebično izkorišča le v dobre namene, da bi mu s tem zaželela, da vztraja še naprej.

5. Vedno znova se želim boriti in pozivati vse tiste, ki s svojimi dejanji, ravnanji in razmišljanjem vplivajo ali celo krojijo načine življenja, da bi prispevali le k za človeka vrednemu in kvalitetnemu življenju, ki mu pripada, ne pa, da bodo zmanjševanje števila delovnih mest, socialne stiske, zmanjševanje splošnih pravic, politično nezrele ali celo škodljive odločitve za zadovoljno življenje vseh ljudi ter egoistična razmišljanja delodajalcev, ki vodijo k izkoriščanju, ali kakršne koli nedopustne zahteve, ki bi krojile življenje družinam ter prihodnjim družinam, vzbujale strah in postavljale pred nje vprašanje: Ali naj ima otroka in kakšno varno prihodnost mu sploh lahko zagotavlja?!

DRAGO LEGEN, prvi župan občine Veržej in kmetijski strokovnjak:

1. Zame to, da smo dobili nove občine, ker sem prepričan, da so jih vsi tisti, ki so jih dobili, tudi zelo želeli. Še posebno sem vesel, da je med njimi tudi OBČINA VERŽEJ, za katero sem si tudi osebno veliko prizadeval.

2. Po numerologiji ta datum pomeni srečo in tako kaže, da bomo takrat zares deležni precejšnje sreče. Takrat bomo že imeli davek na dodano vrednost, nov pokojninski zakon in za še kakšno dodatno presenečenje bo poskrbljeno. Sicer pa mi bo osebno 5 devetk skoraj neposredno prineslo 20. obletnico poroke in res sem iskreno srečen, da je tako. Torej: 5 devetk, sreče in zadovoljstva na pretek!

3. Na silvestra bom kozarec čistega natočil gostilničarju, če bomo v družbi, s katero bomo silvestrovali, ocenili, da nam ni postregel s preveč dobrim.

4. Nimam posebne želje, da bi silvestrski poljub poleg družinskih članov (ki so izvzeti) in pravih prijateljev namenil komu drugemu. Tako bodo te tri osebe prav gotovo iz družbe, s katero bomo silvestrovali. Kako bodo rangirani, je najbrž bolj kot ne naključje in me o tem lahko povprašate na NOVEGA LETA dan.

5. K dvigu SLO-natalitete sem z dvema otrokoma resda prispeval le malo več kot Slovenci v povprečju. Bom pa apeliral na svoje otroke, da imajo vsaj kakšnega več.

DVANAJST (12) ZNANIH OBRAZOV

Velika Penova anketa

1998

NATAŠA MATJAŠEC, igralka, Slovenija

1. ?

2. Lep sončen dan v septembru, ki ga bomo preživeli. In čeprav bo polna luna, brez glavobola ali morbidnih misli.

3. Tistemu iz prvega nadstropja, ker je edino, kar počne s srcem, to, da reže avtomobilske gume.

4. Tomažu, Petri in Stojanu.

5. Večino prostega časa v letu 1999 bom porabila za intenzivno razmišljanje o tej temi.

JERNEJ FRANGEŽ, dipl. inž. geodezije, po srcu vinar, Gornja Radgona

1. Ugotovitev, da je France Prešeren Štajerec. Zakaj? Ker je bil eden prvih in največjih pivcev Frangeževe penine.

2. 199-letnico rojstva Franceta Prešerna in 99.999 prodanih steklenic Frangeževe penine v letu 1999.

3. Francetu Prešernu in njegovi Juliji.

4. Juliji, Zefi, Fefi.

5. Smo in še delamo na tem. Če ne verjamete, preštajte otroke in vprašajte ženo.

GEZA FARKAŠ, Upravna enota Murska Sobota

1. Osebnostno prav gotovo to, da me je čas neizprosno prekucnil v drugo polovico stoletja. Če pa gre za širše dogajanje, je to nastanek 3 (treh) novih občin na območju UEM. Sobota. Sedaj jih imamo 12 (dvanajst), občinskih praznikov pa vsaj po teden dni, to pomeni, da bo celo leto ena sama veselica.

2. Manj političnega klanja, saj bomo 9. 9. 1999 že začeli silvestrovati za prelomno leto 2000.

3. Vsem ljudem dobre volje, saj vino, ko pride iz soda, ne mara samote.

4. Dovolite mi, da prva ostane skrivnost, pač za zlato rezervo. Mogoče bom do silvestrovega našel še kaj s konkretnim imenom. Drugega, tretjega in tudi naslednje pa bom namenil vsem sodelavkam, prijateljicam in znankam, ki jih bom na Silvestrovo po 24.00 srečal na prireditvi na Trgu zmage v M. Soboti.

5. Vprašanje sicer ni namenjeno pravi osebi. Narobe svet bi bil, če bi Abrahami skrbeli za vitalnost naroda. V tolažbo pa to: kot človek, ki se je dolgo potepal po poteh politike, sem se naučil, da nikoli ne reci nikoli. To velja tudi za odgovor na vaše vprašanje. Seveda sta za to potrebna vsaj dva.

DARKO RUDAŠ, svetnik mestne občine Murska Sobota, s Pušče:

1. Zmaga na lokalnih volitvah je zame vsekakor eden najpomembnejših dogodkov v naši pokrajini, kajti s tem bom lahko začel uresničevati svoje »davne« želje o tem, da bi Romi imeli enake možnosti za vključevanje v dogajanja, spremembe... kot Neromi.

2. Teh pet devetk zame nima posebnega pomena. To bo dan kot vsak drugi. Mogoče pa... pustimo, da usoda naredi svoje.

3. Veliko ljudem bi z veseljem natočil kozarec čistega, ampak na silvestrovo najraje domačim in prijateljem.

4. a) Madonna
b) Mari Mar
c) Pamela Anderson

5. Mislim, da sem svojo državljansko dolžnost v celoti opravil (2 otroka - hčerka, sin). Prihodnost pa menda stoji na mlajših, zato naj kar oni »delajo na tem«.

ALOJZIJA ZELKO - LUJZA, gostilničarka in lovka iz Dobrovnika:

1. Da smo končno dobili svojo občino. Prejšnji župan Kocon je bil sicer v redu, ampak novi župan Kardinar je še lepši, saj ima čudovite brke!

2. Nisem vraževerna, a če že moram odgovoriti, naj nam da država (ali občina) toliko milijonov, kolikor je devetk (99.999.000.000,00). In ker mi veliko pomeni tudi vinska trta, bi rada pridelala vsaj toliko »bubik« grozdja!

3. Vsem prijateljem pristne vinske kapljice, posebej mojim cenjenim gostom.

4. Vse moške Penovce:

A) Endre Gönter (ker največkrat pride k meni)

B) Jože Rituper - Dodo (ker najlepše igra na violino)

C) Bojan Peček (ker je kosmat, a ne tako lepo kot naš župan!)

5. Osebnost se za nataliteto ne morem več potruditi, ker so leta minila, lahko pa kaj prostovoljno prispevam - in če bom za gasilski koledar dala dva jurja, potem sem toliko pripravljena odriniti tudi za več otrok!

ALOJZ NOVAK, Ženik v občini Sveti Jurij ob Ščavnici, odpira turistično kmetijo in je najboljši pomurski harmonikar:

1. Da smo po velikih 7-letnih mukah dobili telefon za skoraj 3 tisoč mark in da so namesto z denarjem začeli plačevati mleko s sirom.

2. Devetke pomenijo pravljico leto, ko bomo zadnjič poslušali pravljice slovenskih politikov - zadnjič zato, ker bo potem (leta 2.000) konec sveta.

3. Vsem poštenim državljanom in državljanom, državnikom pa po dva deci slatine, da bi se stregli. Spečim gospodom v parlamentu pa bi skuhal močno kavo, da bi bili budni vsaj takrat, ko so iz državnega zbora neposredni TV-prenosi.

4. A) Štefka Kučan - da bi pritisnila na moža, naj bolj poskrbi za razvoj Pomurja.
B) Miša Novak - naši misici bi ob poljubu zaželel več sreče pri izboru za miss sveta leta '99

C) Ženo bi poslal k Clintonu, da bi tam naredila škandal in zaslužila kakšen milijon dolarjev.

5. Z veseljem bom igral poskočne viže za vse, ki bodo želeli priti na mojo veselico - ob dobri kapljici in domači glasbi se bodo morali bolj ljubiti in morda bo kaj zaleglo!

Kradel sem rože, a nisem jih poklanjal ženskam

Tibor Kovács - Ringo že ve, kako se tem stvarjem streže, saj se je v svojem kratkem življenju (v najlepših Kristusovih letih) štirikrat poročil in v Srednji in Vzhodni Evropi šarmira staro in mlado.

Vsepovsod si zraven, a v volilnem boju te ni bilo. V tvoji novonastali občini bi se lahko potegoval za kakšno senatorsko mesto. Z razkošno brado in lasmi, še bolj pa s svojimi dovtipi bi poživil lokalno sceno.

»Če bi šel na volitve, bi to storil zato, da dokažem, kako je politika nekoristna, in kot izvoljeni politik bi predlagal, da ukinejo politiko in posadijo drevesa. Kajti vsa filozofija se začne pri drevesih. Že drobno bukovo, hrastovo ali kakšno drugo seme se ukorenini, svoj celi vek je na istem mestu, se ne premakne, cvete, rodi in živi dalj časa kot mi. Na enem mestu izpolni svoje poslanstvo, mi pa brezglavo begamo v tem svetu in na koncu se izkaže, da je ves napor zaman. To vem po sebi in vidim, kako so jalova politična pota v Ljubljano ali na občino ...«

Torej si se zaradi tega zasidral v Dobrovniku?

»Vseeno je, kje živiš, le da čutiš, da je to tvoj dom. Razen nekaj malenkosti mi Dobrovnik ustreza. John Lennon, ki je nekoč igral pri Beatlih, je dejal, če bi hoteli spremeniti svet, bi morali napolniti puške, toda bolje je, če vse ostane tako, kot je ...«

Ringo - od kod ta vzdevek?

»Zgodba sega v šestdeseta leta, ko sem imel iz čisto prozaičnih razlogov srednje dolge lase, ker ni bilo denarja za pravega frizerja. Strica, vaškega amaterskega brivca, pa nisem maral, ker je vse fantaline strigel po isti metodi: poveznil 'pisker' na glavo in kar je štrlelo izpod njega, je ostrigel s škarjami, nato pa še obril do golega. Tako sem spontano postal beatnik, in ko smo ustanovili vaški ansambel, kjer so imenitnejša mesta zasedli kitaristi, sem postal bobnar. To je bilo v času gatarbeiterstva, in ko smo igrali na veselnicah, me je neki

na križišču je stala čarda, kamor se je priženil moj oče. To je vetroven kraj, le dober streljaj od državne meje. Na tem prepihu so se ustavljali Slovenci, Mažžari, Hrvati, Srbi, tudi kakšen Nемеc. Čarda je stala na razpotju in morda od tod ta razcepljenost v meni. Živelim smo pri stari materi, ki je bila znana, a nesrečna oštrka. Ded je umrl v prvi vojni, malo pred smrtnim strelom je bil doma na obisku, naredil mojo mamo, ki pa nikoli ni videla svojega očeta. Tisti kraj je v vražji risi, prek od moje rojstne hiše je mlin, kjer meljejo le strahovi, veter pa šviga skozi okna. Ni čudno, da sem vetropir ...«

Nisem mislila tega, ampak kaj ljudje govorijo za tvojim hrbtom.

»Tako je pač, jaz sledim svojim idealom. Moji lasje so dolgi, ne želim bogastva, ne peham se za službo. Vprašam se, ali sem slabši od tistega, ki gre vsak teden k frizerju,

Mojster življenja

zdomec, ki je že videl več sveta in slišal za Beatlese, kar poimenoval Ringo, po njihovem bobnarju Ringu Starru, čeprav sem jaz bolj podoben Johnu Lennonu ...

Ringo, veliko ljudi te pozna le po vzdečku ...

»Hvaležen sem Ringu Starru, da sem znan, vendar, če bom jaz uspel, bo Starr lahko hvaležen meni, da je postal moj vzornik, kajti rad imam njihovo glasbo. Močno se trudim, da bi se mu postavil ob bok in le v enem ga ne uspem dohiteti: on ima za deset ničel večjo vsoto na svojem deviznem računu.«

Genialen si in ti ni potrebno posnemati drugih. Vendar pravijo, da je od genija do norca le en korak.

»Ta korak sem že večkrat naredil v obe smeri, vendar me ni sram svoje norosti, kajti naš največji mojster besede in misli, sam Jezus Kristus, je dejal, da so srečni oni ubogi na duhu. To sicer lahko razlagamo na različne načine, vendar je bistveno, da je Stvarnik ustvaril pametne in beboce. Moramo sprejeti, da so eni suhi, drugi debeli, tretji rjavolasi, četrta majhne rasti, peti grbasti, šesti pametni, sedmi - drugačni. Po mojem ni odločujoče, kje se rodiš in v kakšnem okolju živiš, ampak, kaj se skriva v tebi, pozneje pa, kaj znaš in kaj zmoreš.«

Poln si idej, iskriv in zanimiv človek si, vendar ti pri izvedbi opeša zanimanje.

»Kot otrok sem si silno želel karamelo Ki-ki, a nikoli ni bilo denarja zanje. Večno sem si jih želel in šele pred kratkim sem jih spet odkril ter kupil celo vrečko. Ko sem jih dal v usta, se je v meni porušil ves svet. Ta slinasta, lepljiva sladkarija naj bi bila moja večna želja? Tako je tudi z idejami. Izvedba me vedno nekako razočara.«

Toda treba je živeti.

»Prav zaradi preživetja moram požreti marsikatero karamelo Ki-ki. Moje potrebe niso velike. Dejansko živim od danes do jutri. Vem, da to za večino ljudi ni sprejemljivo in prav imajo, vsak je svojega življenja gospodar in se znajde v življenju, kot ve in zna. Izdajal sem časopis, vodil mladinski klub, bil sem gostilničar. To zadnje je donosno, vendar jaz nisem človek, ki bi vsak večer prešteval zasluge in mislil na to, koliko bogastva bo nagrabil naslednji dan. Hotel pa sem postati dramski igralec ...«

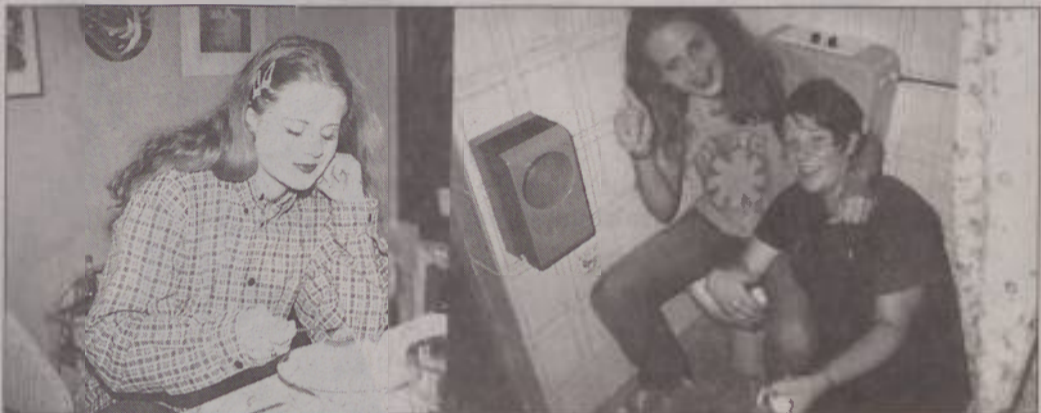
Površni opazovalec bi menil, da si veliki vetropir ...

»Rojen sem v Genterovcih v gostilni. Prav

PREMIERA MONODRAME MIŠE GERIČ
»ŽIVLJENJE TE PUNCE«

SOBOŠKI »GUČ« ALI TRDO PO LENDAVSKO ...

Na naše uredništvo je priromalo simpatično pismo, v katerem smo našli vabilo na premiero monodrame »Življenje te punce«. Že vabilo, ki je nekoliko drugačno od običajnih, nam je dalo slutiti, da bo tudi monodrama nekoliko drugačna in pravnjena za »odštekanj« Pen. Na srečo se nismo zmotili, saj nas je glavna in edina igralka prijetno presenetila. Je zelo zgovorna, odkrita in odgovorov ni treba vlačiti iz nje. Celotno nasprotno, zdelo se mi je, da je vedno korak pred mano. Govorim o Miši Gerič, polnoletni najstnici, imetnici osebne izkaznice (!) iz Lendavskih Goric. Obiskuje srednjo šolo v Mariboru in kaže veliko nadarjenost za gledališče.

Miša v prizoru med premiero. O vsebini monodrame ne bi pisali, saj bo na sporedu marsikaterega dijaka. Mišo je povabilo nekaj srednjih šol, da za njihove dijake odigra predstavo.

Prizor na stranišču. Verjetno ste pravilno ugotovili, da prizor ni iz monodrame, saj nastopata dve osebi.

Miša, kdaj si prvič slišala za mesečnik Pen oziroma sploh veš, da obstaja?

Zelo dobro vem, da obstaja, čeprav ga prebiram bolj poredko. Z njim me je seznanila mama po telefonu, ko me je jezna vprašala, kaj dela moja slika v Penu. Za to se lahko zahvalim tebi, saj si me pred dvema letoma na Lampiončkih ujel v objektivi.

No, ja, lahko bi spremenila temo pogovora. Kako si zašla v gledališče?

Že kot osnovnošolka sem nastopala s sošolkami v predstavi, vendar smo, žal, zaradi okoliščin razpadle. Pozneje sem na pobudo Borisa Gyorkoša ponovno začela. Rezultat najinega sodelovanja je monodrama Življenje te punce. Govori o življenju dijakinje Stelle, ki se v prvem letniku nastani v dijaškem domu.

V igro si se zelo vživela. Kako je bilo s tremo?

Mislím, da to predstavo lahko odlično odigra le tisti, ki vse te stvari doživi na svoji koži. Glede tega nisem bila v skrbeh. Manjše preglavice sem imela s tremo pred premiero, saj so bili navzoči vsi moji prijatelji, starši, sosedi... Toda, ko vidiš, da »fore« vžgejo, gledalci se smejiijo in ploskajo, trema izgine sama od sebe.

Sploh, če dodaš alkohol. Koliko si »spila« med predstavo?

Da si ne bo kdo napačno razlagal tega alkohola. Monodrama vsebuje prizor, ko na zabavi z dijaki v sobici pijemo bambus. In ker sem dosledna, je bil v steklenici res čisto pravi bambus. Med celo predstavo sem spila tri ali štiri kozarce. Nisem hotela pretiravati ...

... bi bila prižgana cigareta v ustih pretiravanje? Ali pa si je nisi v prizoru prižgala zaradi tvojega očeta, čeprav bi jo po scenariju morala?

S tem so me prijatelji zbadali ves čas po predstavi. Če že moram priznati, bi mi bilo res nerodno prižgati cigareto. Tudi zaradi teh stvari je premiera pred domačimi,

prijatelji in znanci toliko težja. Mogoče se bo kateremu od gledalcev zazdelo, da se norčuješ iz soboškega »guča«. Navsezadnje se Sobočani radi zabavamo na vaš račun, kako po lendavsko trdo govorite.

Ne, to bi bilo povsem napačno razmišljanje. V predstavi se nisem norčevala iz narečja. Po drugi strani je pa res, da imate polno besed, ki jih redkokdo razume pa tudi smešne so. »Življenje te punce« govori o večini resničnih dogodkih, nekaj jih je izmišljenih. Med igranjem v Mariboru bom morala vsebino nekoliko prirediti.

Med pogovorom sem izve-

»Joj tebi, ko te dobim v roke!« si misli Miša. Ne vem, na koga je bila jezna. V vsakem primeru bi bila na mene, če bi objavil sliko izpred Centra za kulturo mladih.

Let's talk about sex baby ...

del, da še kar dobro igra biljard. Zanimivo, tudi namizni nogomet ji gre dobro od rok. Za druge športe nima preveč časa. Kako je z nočnim življenjem v Lendavi?

Najboljše zabave so v lendavskih gorcih. Če je družba prava, ne gremo domov pred jutrom. Zgodi se celo, da padeš po hribu navzdol naravnost v koprive. V Lendavi in okolici imamo nekaj dobrih lokalov (cenzura - vsako propagando je treba plačati!). Če bi bilo še boljše, se zagotovo ne bi pritoževali.

Beli konj kot upanje

Feri Lainšček

Včasih se je pač treba ozreti nazaj in morda je konec leta res tudi trenutek, ko se zdi to še najbolj umestno. Moram pa ob tem reči, da še zdaleč ne maram in tudi ne odobravam tega medijskega obdobja, ki tu in zdaj še zmeraj poteka predvsem v iskanju nekakšnih osebnosti ali dogodkov leta. To se mi namreč zdi nadvse klavrn trenutek medijev in novinarstva, ko je presoja o neki kakovosti prepuščena najmanj kompetentnim. Vsak, ki bi kdaj povprašal o informiranosti, ali, recimo, izobrazbeni strukturi posameznikov, ki v takih anketah glasujejo, bi zlahka dokazal, kar je sicer že na pogled jasno. Navidezno demokratično manifestacijo mnenja bi takrat tudi lahko razumel kot nič kaj diskretni šarm populizma, povprašal bi se o svoji službi slabemu okusu in morda celo o smislu žrtvovanja kakovosti na račun količine.

Vendar pa je žal tudi res, da pretežni del današnjega aktualnega novinarstva, morda bolje rečeno zapolnjevalcev medijskega prostora, takega premisleka kratko malo ne zmore. To, kar se po malem dogaja skozi vse leto v prej omenjenem fenomenu prednovoletnega časa, v resnici samo kulminira in torej tokrat le še bolj izrazito pokaže svoj perverzni obraz.

A če se vrnem na začetek: že v enem od prvih zapisov, ki sem jih objavil na teh straneh, sem se spraševal nekako podobno in predstavil odgovor, zakaj se mi zdi nujno, da kot pisatelj vendarle povem svoje mnenje. Ne takrat ne danes nisem živel v iluziji, da je to mnenje lahko bistveno, kljub temu pa sem ga ves čas in dosledno razumel predvsem kot skromni poziv k nekonformizmu in neodvisnosti. Zdaj, ko se torej oziram nazaj, lahko povsem neskrupulo rečem, da mi je to ves čas bolj ali manj uspevalo in da tudi pri naročniku nisem v tem času zasledil tako rekoč nikakršne zadržanosti. Žal so se s tem moja pričakovanja zopet samo delno uresničila, kajti animacija tukajšnje kritične ali razumniške javnosti je bila več kot očitno velik idealizem ali pač prevelik zalogaj. Z drugimi besedami: reči so ostale bolj ali manj enake, ledena zima v tukajšnji vasi še kar traja, mnogi, ki so se morda le čutili izzvané iz takih in drugačnih razlogov, molčijo. Glasno še največkrat rečejo, da »se tako ne da nič spremeniti«, po tihem pa najverjetneje mislijo, »saj mi lahko samo škoduje«.

Moram jim torej reči, da so ritke. Govor o posledicah bi bil seveda preobširen, kaj lahko pa bi zvenel tudi kot moraliziranje. Zato o tem raje kdaj drugič in morda na drugem mestu. Za konec pa edino vprašanje:

se še kdo spomni, katerega leta je umrla revija za kulturo in družbena vprašanja s pomenljivim imenom Separatio?

Dogovorili smo se, da se dobimo opoldne v središču mesta. Najprej mi je telefoniral Drago, da bo malo zamudil, ker ni mogel premakniti svojega avtomobila, in to iz dveh razlogov: crknil mu je motor in sneženi plug mu je zasul avtomobil. Potem je Jure sporočil, da bo malo zamudil, ker je staknil išias in se bo težko dvignil iz postelje.

Kramljanje o ničemer in o vsem

Usedel sem se na tramvaj in se odpeljal v mesto, na Trg bana Jelaičiča. Od Jaruna sem se vozil petintrideset minut. Prav toliko potrebujem, ko se peljem z avtomobilom v Brežice.

Že na začetni (oziroma na končni) tramvajski postaji se je zbralo toliko potnikov, da je bila v tramvaju nepopisna gneča. Imel sem srečo, da sem našel sedež. Ob meni oziroma nad mano so viseli potniki, ki so začeli potovanje stoje. Nerazpoloženi so bili, kritični do vsega okrog sebe, čeprav je bila nedelja, Gospodov dan.

Potnik s sivimi brki in črnim klobukom je vprašal prijatelja, ali ve, kaj je nesreča. V šoli je namreč učiteljica vprašala Jurčka, naj pove primer, ko gre za nesrečo. Jurček je bil bister fant in je odgovoril: Nesreča je, kadar se lisica splazi v kurnik in zadavi vse kokoši. Učiteljica ga je popravila: Jurček, to ni nesreča, to je škoda, ki jo je povzročila lisica. Nesreča bi bila, če bi padlo letalo, v katerem bi bili predsednik Tuđman, minister Škegro in član HDZ Canjuga ... Si boš zapomnil, Jurček. Učenec si je zapomnil, kajti gospoda Tuđmana je vsak dan videl na televiziji. Jurčkov oče je kar naprej bentil, ko so v družini omenili Škegra in njegov PDV (davek na dodano vrednost), sam pa ni prenašal Canjuge, ker mladim ni dovolil, da bi navijali za Dinamo, in so lahko samo za Croatia. Čez nekaj dni je prišla v razred inspekcija. Učitelji so hoteli stavkati, v šoli je bilo vse narobe in učenci bi najraje odšli na sneg. Učiteljica je hotela narediti dober vtis, učno uro zanimivo, spomnila se je Jurčka in ga pred člani inspekcije vprašala, ali še ve, kakšna je razlika med nesrečo in škodo. Jurček je vstal in mirno rekel: Vem. Če bi vstopili v letalo predsednik Tuđman, minister Škegro in hadezejevec Canjuga, pa bi letalo smrgoglavilo, to ne bi bila škoda, marveč nesreča. Škoda bi bila, če bi lisica v kurniku pomorila vse kokoši ... Kako se je iz tega izmazala učiteljica, nisem slišal. Pripovedovalec in njegov prijatelj sta namreč na prvi naslednji postaji izstopila.

Do mene sta se zrinili dve mladi studentki. Bilo jima je dolgčas. Odhajali sta iz studentskega doma v lokal Buldog, kjer sta bili zmerjeni z mladimi obrtniki in »tajkuni«. Imeli sta črne, zalizane lase, negovane nohte, črne plašče, visoke čevlje s še višjimi petami. In vsaka na hrbtu obvezen črn nahrbtnik. Moderni potujoči nomadi, ki v nahrbtniku nosijo (predvsem uspešna dekleta) rezervne hlačke, rdeče jabolko namesto kalodonta in beležnico s telefonskimi številkami. A si ga že slišala? Tistega o redovnicah? Dekle z rinčico v ušesu, nosu in ustnicah je odkimalo. Sestra prednica je poklicala redovnice v mobilnico. Na eni strani so sedele starejše častne sestre, na drugi strani, na klopeh, mlade redovnice. Sestra prednica je kričala nanje: Strašno, strašno, kar se nam je pripetilo. Našli smo preservativ (Prekmurci bi rekli »olajgumi«). Stare sestre so se prekrižale, mlade pa zahihitale in nasmehe zakrile z dlanmi. Vendar to še ni vse, je dalje rohnela sestra prednica: Preservativ je bil uporabljen. Spet so se stare redovnice prekrižale, mlade pa so komaj zadrževale smeh.

In kar je najbolj strašno, je besno zaključila sestra prednica, zaščitna gumica je bila preluknjana. Zdaj so stare sestre planile v smeh, mlade redovnice pa so se v začele križati ...

Dobra šala, sem pomislil in se zalotil, kako prisluškujem. Pa sem hitro našel opravičilo: bilo je nenamerno. Potniki in potniki so bili pač preglasni. Ničesar niso prikrivali. Tramvajska demokracija je najboljša, kajti prej ali kasneje nas bo pripeljala do cilja. Poleg tega je zdaj prisluškovanje na Hrvaškem pa tudi v Sloveniji v modi. Človek sliši, kar sicer ne bi. Pride do informacij, o katerih le slutiti, da krožijo, da so »v zraku«, vendar ne ve, od kod prihajajo, kam gredo. Razen tistih v tramvaju. Prisluškovanje je pač še ena stopnja demokracije več. Vsi morajo vedeti vse. Da ne bi bilo presenečenj, zakulisnih iger in dvojne morale. Narod misli eno, govori pa drugo. In kako mu potem še verjeti? Verjeti v tisto, kar misli, ali v tisto, kar govori? Saj vemo, kako je bilo v preteklosti: bili so ljudje, ki so govorili eno, mislili drugo in delali tretje. Takšnim ljudem zdaj nameravajo stopiti v Zagrebu pa tudi v Ljubljani na prste. To je najlažje storiti v tramvaju. A policija se ne vozi s tramvaji. Raje prisluškuje telefonskim pogovorom. Je preprosteje. Nevidno. In menda celo inteligentno.

Ko sem izstopil na Trgu bana Jelaičiča, je bilo točno opoldne. Oglasil se je top na Gornjem gradu. Golobi na počiščenem trgu so prhnili. Stresel sem se. Ta strel, ki je nekot oznanjal meščanom, da se čez Turpolje (da, tudi v bližini Zagreba ga imajo) bližajo Turki, me vedno preseneti, šokira. Danes deluje kot

groba zgodovinska opomba. V Krakovu vsako opoldne na glavnem trgu zazveni s cerkvenega stolpa trobenta, ki je prav tako ostanek zgodovinske navade, ko so se krakovskemu obzidju bližali Tatarji, pa je trobentač na vrhu cerkvenega stolpa objavil njihov prihod, dokler ga ni neki Tatar s puščico sklatil z zvonika. Soboški papinski in luteranski zvonovi so bolj civilizirani od topovskega strela: bolj civilizirani in nostalgčni. Poslušal sem jih že pred drugo svetovno vojno, po njej bolj redko, ker je bilo zvonjenje nekaj časa prepovedano – danes pa me napolnjujejo s sentimentalnostjo. V njihovem odmevu, ehu, prepoznavam naznanilo in opombo Memento mori, spominjaj se smrti. Večina ljudi namreč ve, da obstaja samo en strah – strah pred smrtjo.

Kajti ljudje se danes ničesar več ne bojijo. Drago je prišel v črnem zimskem plašču, Jure je hodil postrani kot krivo okrašena novoletna jelka. Zavili smo v prvi lokal. Viljamovko smo spili »stojček«. Drago je bil prestrašen: bil je srbski intelektualec, zato ga v Zagrebu niso cenili, v Beogradu so se ga odrekli. Kaj pa vem, mogoče je bilo narobe. Drago je dober književnik. Toda svoje tekste odlaga v predal.

- Vidiš, kako pametni ljudje odhajajo. Hebrang, Šarnič, Gregorić ...

- Šarinčič zdaj podpira nogometni klub Reka. Če bo to moštvo boljše od Croatie, bo Tuđman še bolj zakrivil usta, Canjuga pa posivel ...

- To je Šarinčičeva »sladko maščevanje«, je dodal Jure. Potem se je obrnil k meni: - Tebi sem prinesel številko Obzornika, v katerem je objavljena recenzija Ferijeve knjige Umjesto koga ruža cvate. Iz žepa sem potegnil še eno knjigo in jo dal Dragu. Feri me je poprosil, da knjigo razdelim med prijatelje.

- Dobra naslovnica: zeleni gozd in beli konj. Simbolično: konj je sin noči kot Romi in skrivnosti, prinaša smrt in življenje, pripada svetu dobrih ljudi in bogov. Konj je najplemenitejši, kar si je človek pridobil.

- Saj, zato je čedalje manj konj. Ne samo na Hrvaškem, tudi v Sloveniji.

- A res moramo neprestano o politiki? Jure je hotel speljati pogovor na svoj mlín. Na išias. Z Dragom mu nisva nasedla.

- Danes je vse politika. Na primer: novoletne čestitke. Imam občutek, da na trgu ni čestitk Unicefa, ker je Sklad za nepreskrbljene otroke pod pokroviteljstvom Anke Tuđman izdelal svoje voščilnice.

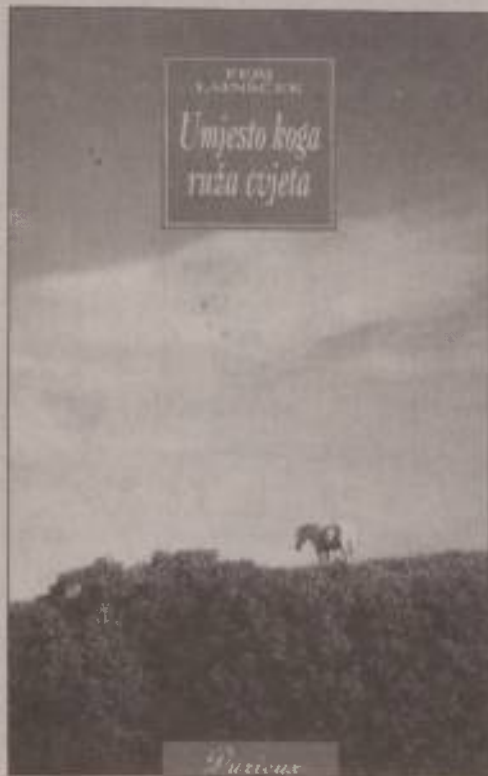
- Mi si bomo voščili novo leto in božič s še eno viljamovko.

- Seveda. Ne vem, zakaj moramo mlatiti po viljamovki, ko pa je »loza« cenejša.

- Vse, kar je dobro, je drago.

Dvignili smo kozarce. Nazdravili sebi. Zazeleli si srečen božič in novo leto. Že dolgo se dobro držimo. Po državljanstvu prijatelji, po nacionalnosti pa po en Srb, Hrvat in Slovenec. V Zagrebu.

Branko Šomen

Januar

• Slovenska vlada je s 1. januarjem povišala odkupne cene mleka. Dobro za rejce, slabo za kupce ali: nekdo vedno na...!

• Pomurca leta sta postala Milan Kučan in Smilja Baranja. Tako je odločila večina od nekaj nad 400 poslušalcev, ki so sodelovali v božično-novoletnem maratonu radia Murski val. Ima kdo kaj proti?

• V prodajalni srečk v Lendavski ulici v Murški Soboti je nekdo kupil srečko in zadel - 65.382.218 tolarjev. Oseba se sploh ni oglasila in tako ne vemo, ali imamo novega milijonarja ali milijonarko.

• V Rinčetovi grabi so imeli konec januarja ledeno trgatve s 3000 trsov. Prvič v zgodovini Ljutomerske kleti so vinski letnik trgali naslednje leto. Imaš ljudi, ki koruze še februarja niso potrgali, pa se zato še ne delajo važne.

Februar

• Skupina dijakov srednje dvojezične šole Lendava je med 24 ekipami zmagala v Ljubljani na državnem prvenstvu v debatiranju. Da, da v debatiranju! Takšnih imamo tako in tako veliko, kdo bo pa delal?!

• V Soboti so se za okroglo mizo zbrali prekmurski in prleški oziroma prleški in prekmurski (kakor komu ljubo) arhitekti (25 primerkov) in se pogovarjali o aktualni problematiki. Meja med Prlekijo in Prekmurjem poka, čeprav počasi! Bravo, fantje!

• V Globoki pri Razkrižju so odkrili tiskarno denarja, ki je tiskala denar s pomočjo računalniških predlog, ki so bile narejene v Soboti. Fantje so taki strokovnjaki, da že imajo pogodbe za službo, ko pridejo iz »čorke«.

• Zlata radgonska penina postala šampion splitskega sejma. V Splitu smo dobro »prošli«. Da bi tako tudi v Piranskem zalivu!

• Marko Slavič odprl v Soboti največjo trgovino v SV Sloveniji. Po enem letu je v njej še vedno gneča!

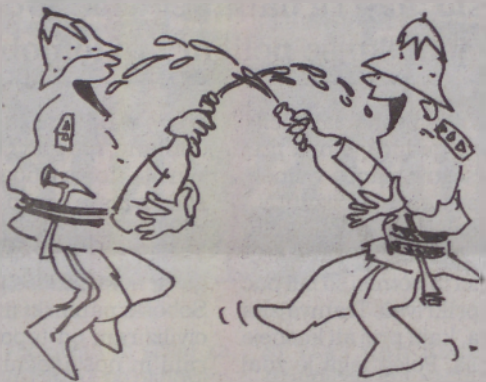

1

9

Marec

• Nagrado Gospodarske zbornice Slovenije za izjemne dosežke Pomurskih gospodarstvenikov je prejel tudi mag. Ivo Rotdajč, direktor Pomurskih mlekarn. Mogoče za lejko mlejko in nindri indri.

• Pobratili so se gasilci Odranec in Homca pri Domžalah. Zaradi oddaljenosti ne bodo mogli skupaj gasiti požarov, lahko pa bodo žejo ob kakšni drugi priložnosti.

• Košarkakški klub Creativ - 24 članov (v glavnem mladi) - gostoval v Ameriki. Ker je NBA-liga odpovedala, so jih interventno uvozili iz Murske Sobotice.

• Odprli Šavel Center, impozantno poslovno-trgovsko stavbo. Če drugega ne, smo vsaj dobili prve tekoče stopnice v Pomurju.

• Slovenska evangeličanska cerkev je postala bogatejša za dve duhovnici. Slovenska vlada naj si vzame zgled.

• Minister Metod Dragonja odprl sejem gradbeništva in gradbenih materialov MEGRA v Radgoni. Tudi spomladanski sejem je čedalje pomembnejši!

• Na prireditvi Zapijmo in zaigramo po domače v Črenšovcih je žreb namenil Vestnikovo fiesto Miri Majc iz Beltincev. V nagradni igri je sodelovala, ker si je želela Vestnikovo majico ...

• Diplomata, publicist in še kaj Rudi Čacinovič izdal knjigo Časi preizkušenj - spomini na medvojna leta. Če bi jo izdal pred petnajstimi leti, bi dvignila kar nekaj prahu ...

• V diskoteki Planet Party v Žerovcih so izbrali miss diskotek Slovenije. Zmagala je Aleksandra Živkovič iz Murske Sobotice. Zaradi reda: iskreno čestitamo!

1

9

Maj

• Osnovna šola Veržej je na tekmovanju Pridite k nam na počitnice, ki ga je razpisala Turistična zveza Slovenije, prejela zlato medaljo. Iz teh mladih Prlekov pa še nekaj bo!

• Med Fundacijo dr. Antona Trstenjaka in Občino Ljutomer oziroma njenimi svetniki je prišlo (zaradi financiranja) do kratkega stika. Lahko je otroka narediti, samo kdo ga bo hrani!?

• Nezačuden prebivalci Ižakovec so zaradi farme Nemščak, ki v Muro spušča neprečiščene odplake, protestno zaprli lokalno cesto Dokležovje-Ižakovci. Zapora ceste je preverjeno najučinkovitejša ne glede na to, zakaj jo zaprejo.

• Na 44. mednarodnem sejmu Vino '98 v Ljubljani je g. Hančik iz Dobrovnika (edini iz Slovenije) prejel srebrno medaljo za renski rizling. Samo da zdaj ta rizling ne bi imel mladih.

• Ernest Eori ponovno postal predsednik slovenskih gasilcev. Ta gospod bo postal vzor marsikateremu županu.

• Tudi beltinski Romi zaprli cesto, ker se z makadamske ceste vali k njim preveč prahu. Če bi to povedali sokrajanom, bi jim ti morda celo pomagali, da bi jo »dol« zazidali.

• Bogračjada v Soboti: 54 tekmovalcev - slabega bograča ni bilo. Samo zato, ker bograč ne more biti slab.

• 10-kilogramaska ledena gruda padla z jasnega neba na Ivanjševski Vrh pri Negovi. Če bo januarja tam padala toča, potem se čudeži res dogajajo.

9

8

DOGODKI KI SO PRETRESLI SVET(A) (OB MURI) (NI) SO PRETRESLI SVET(A)

Julij

- V Puconcih so ustanovili interesno združenje za industrijske rastline (»konoplarji«). Predsednik upravnega odbora je Dejan Rengeo, ki ima največ izkušenj s pridelovanjem. In s preganjanjem tudi.
- Esmeralda prišla v Slovenijo! To sicer ni pomurski dogodek, toda ob njem se lahko vsi drugi pomurski dogodki skrijejo.
- Hrvati prepovedali vožnjo hotiškega broda. Ti bodo naše politike (ki gledajo samo za svoje r...), naučili reda.
- Več kot osem tisoč slovenskih maturantov dobilo obvestila o opravljeni maturi. Pri Pomurcih najuspešnejši Lendavčani in Ljutomerčani. So tudi njihovi starši poznali koga na ministrstvu?!
- V Beltincih praznovanje 60-letnice folklorne pozvačin bil pri g. Kučanu. Predsednik se ga je tako prestrašil, da ni upal odkloniti vabila.

Avgust

- V Lendavi so (od predstavnikov lokalnih skupnosti do ministra) skušali najti smernice za rešitev Nafte. Zgodba, ki se mora dobro končati!
- V Izakovcih so ob Otoku ljubezni splavili dva »kumpa« - temelje za mlin na Muri. Ker so pač prvi, naj tudi prvi meljejo!
- V Ljutomeru so praznovali 130 let prvega slovenskega tabora, ki se je po mnenju nekaterih sprevrgel v politični shod. Seveda, Kučana in Drnovška ni bilo, ko pa mačke ni doma, imajo miši gostovanje.
- 1550 razstavljalcev iz 26 držav se je predstavilo na Pomurskem sejmu. Najpomembnejši gost na otvoritvi sejma je bil hud naliv, ki je po dolgotrajni suši deloval kot pravi blagoslov.

1

9

September

- Iz Ljutomera so na Razkrižje za župnijsko cerkev peljali štiri zvonove, izdelane v Passauu v Nemčiji. Dogodek, ki ga še ni bilo. Naj zvonijo k razumevanju in prijateljstvu ...
- Domačija Kuharjevih v Košarovcih, eni najmanjših vasi na Goričkem in v Prekmurju nasploh, razglašena za osmo naj... kmetijo, Končno naj... kmetija spet na Goričkem.
- V Ljutomeru šesto državno prvenstvo v letenju z motornimi zmaji. Pomurski tekmovalci brez resne konkurence. Mi smo vajeni zmajev. Moj doma sicer nima motorja, ampak z jezikom tako brni kot bi bil reaktiven.

$$\begin{array}{r} 48 \\ -24 \\ \hline =5 \end{array}$$

- V italijanskem mestu Lucca je bil troboj reprezentanc Slovenije, Italije in Francije za atlete in atletinje izpod 24 let. Ker ni bilo drugega (pod 24 let), so si za tekmovalce izposodili nekdanjega Sobočana Milana Baleka, starega 48 let. Bil je »šele« - peti! To, kar mu ni uspevalo v mladosti ...

9

8

Oktober

- Na Kapeli peti praznik jeseni. Izbrali so prvo vinsko kraljico - Ireno Kupljen iz Okoslavec. Menda je bila izbrana prava, zato na izbor ni bilo pripomb.
- Za vedno nas je zapustil Janči Kociper - primaš Kociprove bande iz Beltinec. Če ne bo imel spomenika, si zasluži vsaj ulico ...
- Voznika letošnjih ljutomerskih kasaških dirk sta

postala Marko Slavič in Jože Sagaj. Menda Prleki ne bodo pustili, da bi se na njihovem dvorišču šopiril kakšen žabar.

- Radijci Murskega vala (že osmič po vrsti) razglašeni za najboljše v Sloveniji. Slavju v Ljubljani se je pridružila tudi »Priečka« Vika Potočnik. Ko je bila majhna, je tako rada poslušala Murski val

1

9

November

- Soboško astronomsko društvo Kmica je obiskalo planetarij v Münchnu. Zanimalo jih je, ali je tema tudi v Nemčiji tako črna.
- Tovarno Muro so obiskali predstavniki firme Hugo Boss iz Nemčije. Sodelovanje se bo še razširilo. Verjetno ena najlepših novic za vse Pomurje.
- Številne poplave po vsem Pomurju. Nekateri so se začeli spraševati, ali je res kriva samo narava ali pa tudi »človeški« faktor.
- Na prireditvi Zapojmi in zaigrajmo po domače je bil izžreban Darko Gorza iz Markovec. Dobil je Peugeot 106 - Vestnikovo nagrado. Ta si je pa lahko zapel po domače ...
- Lokalne volitve: 12 od 18 dosedanjih županov je obdržalo stolčke v prvi rundi. V sedmih občinah popravni izpit v decembru!

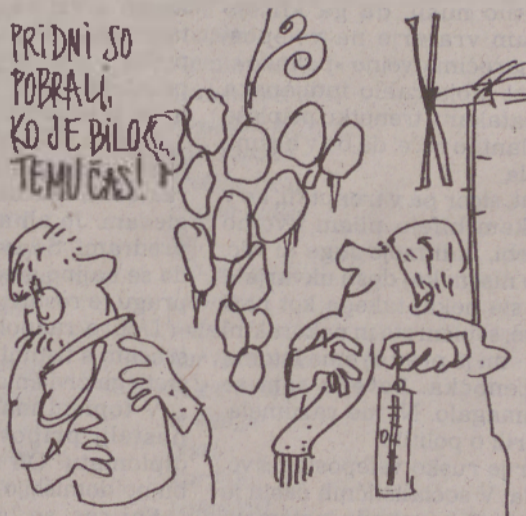

9

8

December

- Štirideset let Radia Murski val. Slovesnosti se je udeležil tudi predsednik države Milan Kučan. Zadnjih nekaj dni ga niso nikamor povabili, pa je pač prišel.
- Druga runda volitev za župane: brez pretresov. Nekateri stari župani so postali novi, nekateri so se poslovili. Drugače bo pa v glavnem vse po starem.

- V nekaterih vinogradih opravili pozne trgatve (Miklavževe, ledene itd.). Lenuhi si za svojo lenobo izmislijo najbolj izvirna imena.

- In spet je minilo eno leto. Vsi, ki so prebrali ta stavek, so

lahko hudičevo srečni. Marsikdo ga več ne more ...

S ojuza ni več. Je sploh kdaj bil? Mar zato gori le vsaka tretja svetilka na najznamenitejšem mostu čez Donavo? Vem, bogokletno je omenjati, da govoriš tudi rusko, čeprav nisi iz tiste čudne federacije ali kako se ji že reče. Danes sem hotela kupiti jantarno ogrlico v neki prodajalni, pa se nisem spomnila madžarske besede za jantar; ruske niso hoteli razumeti. In sem brez ogrlice. Tistih pet doma ne štejem.

Se res mora zbežati, ko postaneš ena sama ljubezen? Čudno. V izložbi, pred katero stojim, so imeli še pred dvema letoma na vidnem mestu armenski konjak. Zdaj se tu bohota ogromna steklenica škotskega viskija ... Tudi perestrojka je bila enkratna; mislim vodko s tem imenom ... Restavracije vseh mogočih in nemogočih narodov, prevladujejo azijske; ruske ni. Pa bi želela prav zdaj prekrasne ajdove palačinke s kaviarjem, blini, jim rečejo ...

Kalno pisana reka ljudi me ne zanima. Ulice in luči, mostovi in večer; pisma za Lenočko ... koliko sem jih v tej nevečni večnosti napisala in odložila v predal? Ne vem. Zdaj so tu z mano. Le kako bi plavala po Donavi? Da, potrebno je iz njih narediti barčice, nekoč sem to znala.

Ni malo pozno, se čudi striček čolnar, ki pravkar hoče pospraviti čoln; ne, rada bi se malo popeljala ... Denar je denar in že odrineva od brega. Gleda me in ne razume. Odprem torbico, vesla skoraj neslišno režejo gladino; kako lena reka, saj skoraj ne teče ... Prehitevava jo, v roke vzamem prvo pismo ... poskusim; en vogal, drugi, prepogneš tu, tam, še to in ono - glej! Prva barčica je tu! Nagnem se nad vodno gladino in nežno položim svoj izdelek nanjo. Plava. Spremljam jo z občudujočim pogledom, dokler mi ne izgine izpred oči. Potem druga. Tretja. Ne vem, kolika. Čolnar se smehlja. Ko je zaplavala poslednja, sem čolnarju dala znak za vrnitev ...

Molče je vzel plačilo in napitnino; Lenočki bom sporočila, naj svoje barčice čaka ob Črnem morju, sem mu rekla. Ni odgovoril, jasno. Spet je začel, a tokrat mnogo hitreje, pospravljati svoj čoln.

Čimprej pojdi v Budimpešto, mi odzvanjajo v možganih Lenočkine besede ... In sem tu. Saj res, zakaj? Pisma so odposlana, moram še do telefonske govornice in ... Ampak večer je, pravzaprav že noč. Nič za to; sedem števil se bo odvrtelo, glas, ki mi je znan, bo v ruski madžarsčini odrecital naučen stavek ... Ah, kljub vsemu je noro; to prepustim jutrišnjemu dnevu.

Lenočke ni več; iz bitja iz krvi in mesa se je prelevila v travnik besed in črk, zmedo mojih dolgih praznih noči, dveletnih blodenj, pred nekaj trenutki pa sem ta travnik pokosila in vse trave ter plevele odposlala v nepovrnjivost ... Moja lilijina deklica ... Lilij ne prodajajo več niti v cvetličarnah. Niso moderne, pravijo. Ljudje raje kupujejo kaktuse.

Koliko pisem mi je poslala v teh dveh letih? Mnogo. Odgovor pozna predal nočne omarice. Poštni žigi Moskve, Leningrada, pardon - Peterburga (Sankt-petersburga), Budimpešte; vsebina neznana ...

Se res mora zbežati, ko postaneš ena sama ljubezen??

Prišla sem v Budimpešto, da vidim, kako je lepa.

Rusko veleposlaništvo?

Da. Želite, prosim? Tu veleposlaništvo Ruske federacije. Povejte svoje ime in namen telefonskega poziva ... Halo! Halo!!!!

Sranje! Kar molčim in ne morem doumeti, kako odbijajoče mi deluje ta glas. Še nekajkrat zavpije svoj halo, potem odloži. Verjetno misli, da ga kličejo Marsovc. Potem preklinjam vratarje na veleposlaništvih. V bližnjem bifeju naročim dvojno »palinko«.

Še enkrat dvojno palinko! Moja rahlo indijanska madžarsčina je kar dobra. Natakari v trenutku pripleše z drugim kozarcem in mi galantno reče, da bo v bližini, če bi ga morda potrebovala.

No, Igor, moj silni diplomat, sicer pa v trenutku, ko v zakajenem budimpeštanskem bifeju pijem dvojno »palinko« in fantaziram o tebi, tudi moje Juge ni več. Kot pravoverni Slovenec se nisem kaj dosti ukvarjala z njeno smrtjo. Vi Slovenci ste nekaj takega kot naši Litvanci; hočete biti sami zase, sebični ste in nekorektni do drugih bratskih narodov - mi je pred dvema letoma govorila v Moskvi moja Lenočka. Seveda sem se branila, ji oporekala. Ni pomagalo. Ni me razumela. Potem nisva nikoli več govorili o politiki.

Na tisti široki aveniji, kjer je rusko veleposlaništvo, se že dolgo nisem sprehajala. V socialističnih časih je njeno ime pomenilo nekaj v zvezi s svobodo, potem pa se Madžarom očitno ni zdelo več pomembno omenjati svobode in so ulico prekrstili. Zdaj nosi ime nekega nesocialističnega velikega Madžara. Škoda.

Nič več »palinke«. Plačam in grem. Proti tisti nič več s svobodo povežani ulici. Neznanska negotovost. V

možganih se mi vrtinčijo čudne misli. Pa ne, da grem kar t j a?! Samozačudenje in čudnolepno pričakovanje me preplavita. Grem in grem, kar naprej in samo naprej.

Visoka ograja. Dobro znana. Darežljivost teh trenutkov me prevzame, a bister potoček se je že davno izlil v motno reko. Teh blodenj ne imenujem več romanja; so le poti ...

Anno domini 1991. Zlatorumena jesen, ki jo ljubim pričakovanojsko. Visoka okna razkošne vile med platanami so zastrta. Postsocialistična tišina. Tudi vozni park so zamenjali; nič več turobno sivih volg, samo še črni beemveji in mercedesi. Napredujejo. Jelcinizem jim dovoljuje sanjati o zahodu. In če stopim do vhoda in vprašam zate, Igor, bodo tudi v tem primeru demokratično diplomatski ali diplomatsko demokratični? Sicer pa, zato sem prišla!

Iščem gospoda Igorja Nikolajeviča Dvurečenskega! - Moj glas zveni odločno, zapovedujoče. Vrtar, ki mu namenjam svojo zahtevo, se kar malce zmede.

Ja, kdo pa ste vi, je začuden, in zakaj iščete to osebo?

Vem, da ima prav, a vendar se mi zdi noro. Ženska sem, rečem, gospoda Igorja pa želim videti, ker se že dolgo poznavam ... Pogled preiskovalnega sodnika, ruska nezaupljivost; obotavljajoč monolog.

Da ste ženska, se vidi; da želite videti Igorja, ste rekli ... ampak niste naša državljanka ... niste niti Rusinja ...

Tudi to se vidi? Zasmem se in pohitim z neobičaj-

Valerija Perger

Epilog

(odlomek iz daljšega, še neobjavljenega teksta)

nim pojasnilom, ki ga vidno šokira: Ampak, veste, bila sem Rusinja; Nataša Ivanovna Gorodetskaja, rojena 1812. leta v Rusiji, nesrečno zaljubljena, naredila samomor, pokopana na pokopališču v Suzdalju, le pojdite pogledat moj grob! Še je tam, pravi moja regresoterapevtka; tisto je bilo moje tretje življenje, to, sedaj, pa je šesto ... Gledal me je nejeverno, mogoče je mislil, da prihajam iz psihiatrične bolnice.

Gospa, ne vem, kaj bi rekel ... Vem, da ne veste, a brskanje po lastni podzavesti je posebej zanimiv hobi, ki ti da misliti; sem pa drugače povsem normalna in želela bi srečati gospoda Igorja, če je mogoče ...

Na žalost, gospa, ni mogoče. Njega ni več pri nas, že nekaj časa ga ni ... Seveda mu ne verjamem, a nočem scen. Zahvalim se za prijaznost in grem.

Jesen sivi in se megli. Dva koraka naprej, enega in pol nazaj; s platan pada listje, a iz oči ne padajo solze.

Lery, kaj pa počenjaš tukaj? Znan glas. Obrnem se. Lahko bi ga imenovala velika, dobra marjetica ... Obstala sem, zabetonirana, in nisem vedela, kaj naj rečem. Lagati je grdo, a včasih je neizbežno.

V bližini je imenitna restavracija. In ker je bil čas za kosilo, sva se odpravila tja. Kaviar in šampanjec za začetek ... V lokalju je mnogo gostov; poslovneži in diplomati, pripomni on. Gospodje pri tretji mizi so prav živahni in glasni. Pet ali šest jih je, požirek šampanjca se mi ustavi v grlu, ko ugotovim, da se pogovarjajo rusko.

Skrivoma pogledam tja; široki obrazi, razpotegnjeni v nasmehe, desetletja, ki neusmiljeno lezejo izpod sivih, črnih, rjavih pramenov las, strogo zlikani suknjiči in skrbno poravnane kravate; bašejo se z vsakovrstno hrano in govorijo vsevpred. Torej vsakodnevno neuradno kosilo. Na enem od njih se mi ustavi pogled: poseben izraz na obrazu ima, kot da poznam vse to. Le lasje se mi zdijo preveč obarvani s sivino. In podbradek mi prav tako ni znan ...

Nekam si se zagledala, me moj spremljevalec opomni na svojo navzočnost. Oh, nič, le one Ruse gledam, sem poskušala biti mirna. Da, to so ruski diplomati; vsak dan tu kosijo. Tudi za njih so prišli novi časi.

Pogledam ga v oči in pod mizo iščem s svojimi koleno njegova. Ko me začuti, njegov obraz preleti rožni smehljaj ... Tako rad se spominjam časov, ko si prišla v naše mesto ... Vsi smo pogledovali za tabo, bila si nova pa tako lepa ... In tista zabava mojega kolektiva, kamor si prišla s prijateljico ... In vse najine srečne ure ... Ne pozabno. Godilo mi je ta trenutek to obujanje spominov. In on je še vedno neizmerno privlačen možki ...

Še sem škilila proti sosednji mizi inčila nevmkateri kozarec šampanjca ... Tiste ruske oči; glasu ne morem razložiti, ker so vsi preglasni. Potem opazi, da ga gledam. Je ali ni? Toplina nežne roke na kolenu me predrami. Še svojo položim njemu v naročje in vem, da se najino srečanje po nekaj letih ne bo končalo na pragu te restavracije.

Dobro razpoloženi ruski gostje odhajajo. Spet se srečam s tistimi ruskimi očmi, mogoče jih poznam iz tretjega življenja; mogoče so Igorjeve ...

V toplem marjetičnem objemu na beli sposojeni postelji pripovedujem zgodbo o Igorju, ruskem diplomatu. On se smehlja in reče: Od nekaj imaš bujno domišljijo, lahko bi bila pisateljica.

Saj res, so Igorja in bele ljubezni spočela moja hrepenenja??

Še tesneje postaneva drug v drugega vzeta, še čudoviteje sem to JAZ -

Ni potrebno zbežati, ko postaneš ena sama ljubezen ...

primarij dr.

LOJZE
ŠTEVANEC

spec. internist

Živeti z boleznijo

Z okroglim, bledikavim obrazom in prijaznim nasmeškom se je izpod temnih obrvi zazrla vame. Mislim sem, da je ledvični bolnik.

Umirjeno vdana v svojo usodo mi je pripovedovala, da je sladkorni bolnik iz zgodnjih predšolskih let. Od vsega začetka so jo zdravili z insulinom.

»Vpila sem, kričala, protestirala, se branila; vendar, če so hoteli, da preživim, so me morali ukrotiti in navaditi na to, da so me vsak dan dvakrat pikali ...« je smeje dejala.

»Prave težave so se začele v šoli. Ne zaradi učenja, bila sem odlična učenka. Učenje mi ni delalo težav. Problem je nastal zaradi prehranjevanja, da ni prihajalo do zapletov. Razumljivo, da sem se morala odpovedati sladkorju, čokoladi, slaščicam, sladoledu, skratka vsem tistim sladkim dobrotam, ki so razveseljevale druge otroke, o čemer so se največ pogovarjali. Kakorkoli že, tudi to sem preživela. Nato so nastopile težave z nogami. Odrezali so mi dva prsta. Težje sem hodila. Vendar sem se tudi jaz kot vse moje vrstnice udeleževala plesov. Zaljubila sem se in zanosila. Rodila sem zdravega otroka. Hodi v šolo. Zaenkrat še nima sladkorne. Upam, da je ne bo dobil ...«

O svoji boleznijo je govorila sproščeno, normalno, kot govorimo o prhljaju v lasišču ali nahodu, brez kančka tragičnosti. Rekla je, da od mene ne pričakuje tolažbe, da o svoji bolezni ve vse, kar mora vedeti, in da z njo kar dobro shaja. Njeno pripombo sem sprejel z razumevanjem.

O programu zdravljenja sva se pogovorila, ga skupaj sestavila in uskladila. Večkrat je prišla na kontrolo. Vesel sem bil njenega obiska. Okrog sebe je širila neki tih šarm, umirjenost, optimizem, zadovoljstvo.

Zadnji teden mi je povedala, da kljub obilnejši hrani kot doma in znižanemu odmerku insulina, nagiba k hipi, posebno po mineralni kopeli.

»Iz neprijetne utrujenosti in zoprne brezvoljnosti, ki me je zadnje čase obhajala doma, sem se iztrgala že po nekaj kopelih. Opažam, da z lahkoto delam.«

»Kaj pa delate?« sem postal pozoren.

»Nekaj pišem.«

»Lepo!« sem se nasmehnil. »Kaj pa?«

»Svetovali so mi, da opišem svoje življenje s to boleznijo.«

»Kakšno idejo pa imate?« sem jo vprašal. Gledala me je, kot da ne razume, in mi to tudi povedala.

»S kakšnim namenom pišete?« sem ji skušal razložiti.

»Kaj povezuje vaše pisanje? Kaj želite sporočiti?« Hitro je pograbila in vrtala vame, kako to mislim.

Rekel sem, da si njenega pisanja ne predstavljam kot reportažo, zapisovanje dogodkov in poročanje o njih, navajanje podatkov, ampak priredbo njenih dilem, stisk, konfliktov, majhnih radosti, ki jih življenje prinaša, idej kakovostnega, vrednega življenja, povezanega z usodo sladkornega bolnika. Naj se pri svojem pisanju dotakne vseh ali čim več koticov življenja in jih odkrito, pošteno, brez cenzure prikaže iz svojega optimističnega zornega kota.

»To, ravno to sem hotela sporočiti.« se je nasmehnila. »Vendar tega nisem tako jasno videla, kot ste mi vi to prikazali. Slutila sem, da mora biti za tem mojim pisanjem nekaj drugega ... Hvala!«

Res je bila vesela. Dolgo se je zadržala pri meni. Povedala mi je, da težko prenaša tožbe drugih bolnikov nad svojo usodo, ki je ne morejo spremeniti. Usojeno jim je, da morajo z njo živeti.

»Druge izbire nimajo. Zakaj naj bi se smilili sami sebi, še manj pa drugim? V okviru možnosti je potrebno polno živeti,« je rekla samozavestno.

»S svojo boleznijo živim kot vsi drugi zdravi ljudje. Hodim na izlete, potujem, normalno grem na dopust. Živim tako, da nihče ne ve, da imam sladkorno bolezen. O njej ne govorim. Zakaj bi? Nihče mi je ne more odvzeti. Do smrti pripada meni. Moja je. Zakaj naj bi drugi brkljali po njej?«

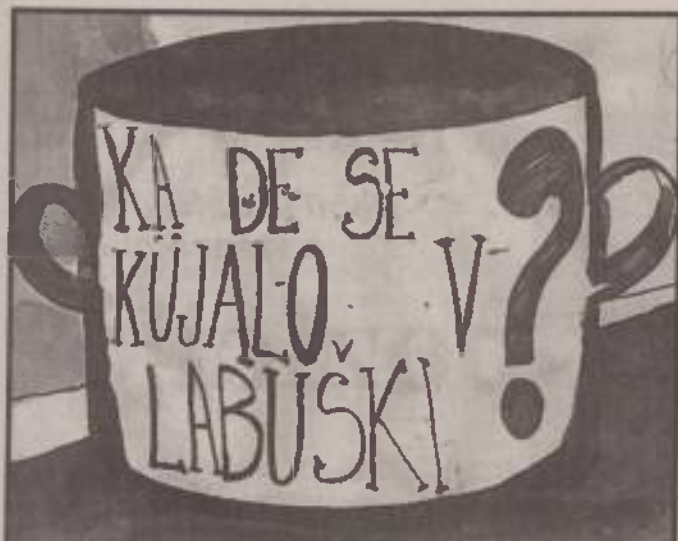
Molčal sem in gledal njen lepi obraz.

»Vidite, o tem pišem. Malo bom spremenila koncept. Vem, sedaj vem, kako.«

Pred odhodom se je prišla posloviti.

»Pišem! Kar stresam na papir. Dobro ste mi svetovali, brez cenzure!« se je nasmehnila. »Če bo knjiga kdaj zagledala luč sveta, vam jo pošljem!«

L. Števanec

Še eno leto je pri koncu. Za nekatere je bilo uspešno, za nekatere ne. Kakorkoli že, treba ga je proslaviti. Po študentsko, seveda. Zdi se, da bog vrta zemljo in obrača leta z veseljem, odkar so prekmurski študentje iznašli »samomorsko pijančevanje«, imenovano - Bujta repa.

Bujta repa spada med prireditve, ki nosijo v sebi pridih regionalnosti. Med take vrste prireditvami sodi v elitni krog. Poleg prekmurske Bujte repe bi lahko omenil še npr. dolenjsko Cvičkarijo, primorsko Mortadeliado itn. Številka, ki označuje količino prišlekov na zabavo, nikoli ni pod tisoč.

Tisti, ki jim ni jasno, kako je vse skupaj videti, naj se spomnijo, kako je biti na »vatrogasnoj zabavi«, le da je v tem primeru obseg zabave nekajkrat večji in tudi želja po zabavi je nekajkrat večja. Seveda pa se mora zgoditi, da organizatorji povabijo kakega dobrega, seveda obvezno prekmurskega kuharja kuhat bujto repo, kajti ne bi se spodobilo, da bi nam prekmursko specialiteto moral skuhati »žabar«.

Čeprav Bujta repa »diši« po prekmursko, to še nikakor ne pomeni, da so na tej zabavi samo Prekmurci, čeprav jih je največ. Zabava je odprta za vsakogar. Prav zato, ker na

Bujta repa!?

zabavi niso samo Prekmurci, se tudi renome celotnega »cirkusa« vleče daleč naokrog. Naj navedem svoje pričevanje navdušenju nad Bujto repo (ne hrano, ampak zabavo). Ko sem bil pred tremi ali štirimi leti čisto po naključju redar na zabavi, sva s prijateljem stala ob stranskem vhodu. Takrat je bila že huda »gužva«, poleg nas, študentskih redarjev, pa so bili še »tapravi« varnostniki, ki so imeli glavno besedo in zaradi gneče niso več nikogar spustili noter. Ker je to ljudem, ki so ostali zunaj, postalo jasno, je skupina Ljubljančanov (v »fuzbalskem« žargonu) zaradi poznavanja domačega terena našla stranski vhod in začela gnjaviti. Sprva so začeli »peti« hvalospeve na račun prireditve, ki pa so zveneli tako resnično, kot Podobnikove izjave, da je pošten človek. Potem pa so enega od njih zajela tako ljubeča čustva do vsega skupaj, da se kar ni mogel pomiriti. Ko je »izljubio« vse prekmurske glasbenike, se je poskušal spomniti še vseh znamenitosti »ravnice«. Ker je začel in končal pri prekmurski gibanici, mu ni ostalo drugega, kot da se je nenadoma spomnil, da njegova mama enostavno mora biti iz Prekmurja. Kaj naj poveš takemu človeku? Edino, kar ostane, je po prekmursko: »Bejži, pa se nalokaj!«

Se pravi, malo repe, več prekmurske muzike, pa še več prekmurskoga vina, pa je - »maček tū«.

(d)

POLNOČNICA DUHOV

Satirično parafraziranje na domače teme

Zbiranje duhov

Čin-čin-čin
činkolin
plava glas čez
pet dolin:
Naša stranka
več ne gaga,
saj iz nje je
odcejena
zadnja sraga.
Kdo nas blati,
mi smo čisti
demokratii!
S trikrat
sedmimi
pečati
naš program
zaščiten je
v trezorju.

Bim-bim-bim
in cingulin
sliši glas se
prek dolin.
Kdo za vruga
se huđuje,
novce kuje,
o preklemana
ti zgaga.
Ljudstvo skubeš,
o baraba.
Mi smo tukaj
že sto let,
kaj bi -toliko
kot star je
tale svet.
Od poštenosti
živimo
in ni nam mar,
če tale nori
svet je poln
utvar, prevar.

Linga-linga
laja ...
Kdo pa tu
nagaja?
Bes ga
plentaj,
svinjska noga,
kaj se tak'
usaja
in sprevraca
ta nadloga.
Mi smo
vedno
za človeka,
od poštenosti
živimo
in ni nam mar,
če tale nori
svet je poln
utvar, prevar.

Linga-linga
laja ...
Kdo pa tu
nagaja?
Bes ga
plentaj,
svinjska noga,
kaj se tak'
usaja
in sprevraca
ta nadloga.
Mi smo
vedno
za človeka.

Potlej tisoč
in še sto jih
zraven pride,
ko na Zemljo
se zgrne
prvi mrak.
Je poln
kotiček vsak.
Kot netopirji,

krvosesti
ti hudiči
in drugi tiči
visijo,
tam lebdijo.
Vsakih -izmov
je to raj.
Saj tu
bodo delili
in mešetarili
pa vpili,
kaj vse so
navedili
za oblast,
in da pripada
jim vsa čast.

Koalicija in opozicija

»Zdaj se bomo
pa prešteli!«
se zadere
Glavni duh,
ki ni ne
miš ne tič
in ne od muh:
»Cifra pet
in cifra nič,
tja v kot na
levi strani
ste izbrani.
Cifra tri
na mestu
zdajšnjem
kar ostani!«
»A kaj pa mi?!«
se sliši
zbor tuleč.
»Vi vsi, vsi vi
pa kritična
ste masa!«
Je potlej
takšen direndaj
nastal,
da strop
se je majal.
Letele so
gorjače
sem in tja
jezične,
to se zna.
»Kaj kritična,
kaj masa!
To še volilna
ni klobasa!«
zakrutil nekdo
je, ki sto
teh štetij je
volilnih že
preživel.
Potem se
vse je
omehčalo
in mirno bolj
nadaljevalo.
»Vsaki sedmi
naj izstopi!«
slišal se je
glavnoštevčev
glas
»Kaj, samo le
sedmi?«
zarenčal je
iz ozadja
sonoren bas.
Potlej spet
se je kadilo
in valilo,
da pogled je
zatemnilo.
Čivkalo
in bevskalo
je vsepovprek,
kot če pekel
bi zazijal
v nedogled.
No, in končno
so se le
prešteli,
kot volitvam
novo so ime
nadeli.
In sedmica
je potem

slavila,
ker med
izvoljenice
se je preostale
uvrstila.

Vode mnogo
je za tem
odteklo
in besed
izreklo
in stilu
čin-čin-čin
čingulin,
linga-linga
laja
rompompom,
zdobil bom
te v atom.
Trava zrasla
na Slovenskem
že je večkrat
do kolen,
vedno isti je
refren:
Vlada laže,
nič ne dela.
Le kočije
si kupuje
in še rajši
kam potuje.
(Na tej točki
smo zavili,
se mudili
malce vstran,
ko ves zbor
duhov je
bil že zbran).
Cifra nič
in cifra pet.
Cifra tri,
za njo še
sedem.
Manjkal ni
nobeden,
o, ja, nula,
ta še lula ...
Malo potlej
vsi so zbrani
si zavezali oči.
In »En, dve,
tri,« jih
oberduh
predrami
in veli: »Lovi,
svoj'ga drž!«
In so se
lovili:
trojka trojko
(kar je prav),
nula petko
in sedmico
(je bav, bav),
nula nulo
(spet je prav).
Pa še takih
nekaj so
našteli,
ki za svoje
lulčke
so prijeli.
Pač napačno
so dojeli
demos in
kratein.
»Svoj'ga drž,
kaj pa drugo
bi počeli?«
so potem
v zagovor
se razvneli.
(Kolikor
po starih
Grkih,
ki stvari so
resno vzeli,
ljudstvo so
na takšne
limance
ujeli).

Parlament

Včasih rimska
je Emona
bila kraj
kjer zdaj
močvirje smrad
razpreda.
Duhov je trop
prišel,
da si ogleda,
kaj Emonci
iz davnine
rodovom
zdajšnjim
zapustili so
in kaj
zgradili,
prekopali,
zakopali,
ponaredili
so zanjimci.
Največ o tem
povedal
bi lahko
Emonec,
ki na trgu
za panó
prezoblo, golo
ritko skriva.
A kaj on ve
o parlamentu!
Ta le streljaj
od tam
je, v elementu,
ko dan na dan
in pozno
v noč
tako rekoč
žrtvuje se,
v prihodnost
zroč.
Prišedši bliže:
»Kaj pa je to?«
Duhovi na vse
viže
začudijo se,
ko njih oko
tam na fasadi
se ustavi.
Vsa vzhiena
duhulja k temu
pravi:
»Tko mičkene
so tile lulci!«
»Eh, kaj bi to.
Ta večji
so tam notri!«
pomiri jo
vodnica,
ko pomenljivo
ji čez ramo
pokaže
s palcem,
kje je to.
Zdaj v hram
pravice
in resnice
duhovi so
korak storili.
Kot Mojzes,
kot Rodinov
mislec
glavo zdaj ta,
zdaj oni si
podpira.
v prostranstva
se duha ozira?
Pogledaš bliže,
glej o spaka -
prebira Delo,
zraven malce
spi.
»To je najtežji
časnik!«
vodnici
kar tako uide.
»Če z njim
te kdo po
glavi,
kar hitro
testament
napravi!«
Spet tretjemu
kot da
hemeroidi
miru

ne dajo;
se spakuje,
menca s ta
zadrjo
in vzdihuje.
Tam zadaj
je še huje,
saj vsakih
pet minut
pčene
kdo se
v mikrofón
roleč,
tako ne gre,
okrca vse
in pere jim
glave.
Potem je cela
gora
repetentov,
prava mora,
ki maslo
tuje,
kar je še
huje,
vsevprek
kot branjevke
ponuja,
misleč,
da vzbuja
med ljudstvom
simpatije.
Nič mar ni jim,
le razprtije
da podžigajo
v kresove
nove.
To pač je
stil zdaj
slehernega
demokrata.
Tradicija
bogata,
ki kilavo
na našem
zelniku
je obrodila.
Smo seme
vzeli
pri sosedih,
potem premalo
pognojila
pamet
je domača.
Zdaj se tako
sprevraca,
kot če jezik
z vrvice
spustiš:
nakladaš,
govoriš in
govoriš
in z mlini
se na veter
prav po
butalsko
ravšaš
in boriš,
ne da poprej
zdravnika
za živino

pobaral bi,
ali ni ta
jezik tvoj
okužen
s steklino.

Koalicijska ljubezen

To je najlepša
vseh ljubezni,
če dva se
partnerja
odločita za njo.
Tako goreča
ni nobena,
kot če polena
si mečeta
v nogo ...
»Naj bo,«
poreče in
ušesa špiči
potlej drugi,
»saj posojilo
terja pač
vračilo.«
Še v ljudstvu
ta ljubezen
zaživi,
vzkipi,
se veselimo
vrsto dni.
To je
ljubezen v
dvoje.
Še slajša je
v troje.
Ljubezen
v trikotu:
dva ravsa se
v nedogled,
ta tretji
liže med.
Le sreča mila
te želje
nam bo
izpolnila
čez nekaj let,
ko le še
dvajset pet
odstotkov
za EU
bo reklo
juhuhu!

Polnočnica
duhov je preč,
saj taka
je ta reč,
da nič ne
traja večno.
O, da
neumnost,
škodljivost
in zavist -
PA SREČNO!
Juš Makovec

POSLANSKO VPRAŠANJE

Čas kolin je, zato sprašujem
vlado, kako dolgo bo še od-
lašala z ustanovitvijo Društva za
spodbujanje ljudožerstva!

Cigare dogorele, betlehemski kovček ostal

»Življenje naj bo praznik ...« sta si rekla pred leti vnuk štajerskega »kulaka« in soboški upokojenec in vedno znova vandrata v Kančevce na Goričko iskat mir, veselje, srečo ...

Ne bom ovinkaril. Srečali smo se v gostilni oziroma v novem domu goriških vinarov. Ob kozarčku žlahtnine so se razvezali jeziki, odprla srca, čustva in razkrile zanimive življenjske zgodbe. In nenačrtovano sem se kmalu potem znašel v Kančevcih.

Moška sta ustavila avtomobil med staro domačijo in novogradnjo. In začelo se je razkazovanje starega in novega. Besede so preskakovale zaporedje, druga drugo. Bilo je, kot da mi skušata moška v eni sapi povedati veliko stvari, nasuti kopico zanimivosti. Sicer pa je čas, da najprej predstavim prijazna priložnostna gostitelja. Pogosto nasmejani je Geza Malačić, nekdanji trgovec in sedanji invalidski upokojenec iz Murske Sobotice. Rojen je bil v Kančevcih št. 19. Njegova domačija je samevala 20 let in za njo je začel skrbeti leta 1988. V sosesčini si gradi hišo soboški policist Vinko Vogrinec. Je vnuk nekdanjega velikega kmeta iz Gočove v Slovenskih goricah. V novo hišo se namerava preseliti, ko bo upokojen. Moška sta v Murski Soboti sosedja in vsako prosto uro prebijeta daleč v stran od sodobnega sveta. Včasih z družinama, včasih sama.

In mi tokrat nismo bili dolgo sami. Izza sosednje hiše je prinesel Gezova mama Gizela. Nekaj zadnjih let živi v sosesčini. Prišla je s pomočjo bergle. Usta, razvlečena v radodaren nasmeh, so se za tren zresnila in slišati je bilo tiho izpoved: »Pred petimi leti so mi odrezali nogo ... Imam trombozo ... To je v rodbini ...« Besede je hitro zamenjal radoživ nasmeh in zdelo se mi je, da je ženski žal, da mi je tako hitro razkrila svojo življenjsko bolečino.

Zdaj sem prisluhnil Gezi in vdano hodil za njim. »Te stole, klopi in mizo sem naredil sam. Tudi ta kip je moje delo. V gozdovih je mogoče najti veliko lepih panjev in z malo domišljije je narejena sodobna skulptura ...«

Ustaviva se v prizidku k nekdanjemu gospodarskemu poslopiju. Tu se razkazujeta lepo obnovljena kmečki voz in sani. Napotiva se naprej v prostrani prostor, kjer ima Geza priložnostno delavnico. V njej mizari, pili, vari in v sosednjem prostoru kuha žganje. Tam diši zdaj po hruskovem in drugič po slivovem, ribezovem ali tropinovem žganju. Geza zna »zvariti« tudi več vrst likerjev.

V kleti je vse na svojem

Gizela Malačić mi je pokazala kovček, s katerim je pripotovala njena mama leta 1912 iz daljne Amerike. Foto: F. Š.

mestu. Čisto je in lepo vzdrževano. Malačić tukaj hrani štiri sorte domačega vina.

Stopimo v hišo. V vseh prostorih je domačnost. Tako je, kot da tukaj vedno kdo živi. In povsod je staro pohištvo in vmes se najde tudi kaj sodobnega.

Na pragu stare spalnice prevzame besedo mama Gizela. Ponosno se postavi pred velikanski kovček in reče: »Ta kovček je iz Amerike ... Ko je bilo moji mami Klari Lipič petnajst ali šestnajst let, se je podala v Ameriko. V Betlehemu je zvijala cigare ... Domov se je vrnila leta 1912 ... Potovala je z ladjo v času, ko se je potopila sosednja ladja Titanic ... S seboj je prinesla tobakovo seme ... Vedno smo imeli pri hiši dovolj tobaka in mama je iz njega delala prave ameriške cigare in moški so jih radi kadili ... No, poglejte sem dol. Ta kovček ima kolesa ...« Tako je končala besedovanje in moje misli so bile v tisti davni preteklosti.

Tukaj se je skozi čas nabralo veliko vsega in sin Geza je komaj prišel do besede, sosed Vinko pa je le poslušal in zavzeto pritrjeval, kot da je del Malačićevega rodu. Sicer pa so bili nekoč v vasi Malačići v večini. Zdaj žive še v

Štajerec Vinko Vogrinec (levo) rad zahaja v Kančevce. »Pajdaš« Geza Malačić mu je dober sosed. In mama Gizela Malačić rada pove kaj veselega, zanimivega, spodbudnega ... Tukaj je ohranjenih veliko materialnih in duhovnih spominov. Foto: F. Š.

kakih petih hišah. In Geza se je spomnil očeta Karla, ki je nekoč »švercal« iz Avstrije sladkor, cigarete, vžigalnike. Imel je trafiko. Po prvi svetovni vojni je bilo in težko je bilo preživeti in ljudje so se morali znati.

V tem občasnem domovanju so shranjeni spomini davnih desetletij. Tudi orodja, delovni pripomočki preteklosti so skrbno varovani in tam je tudi soba, kjer se lahko prijatelj, znanec, okrepča s pijačo, ki jo je »spekel« ali stisnil Geza.

V bližini Malačićeve rojstne hiše stoji trdno zidana hiša Vinka Vogrinca. V njo se vrinjajo zidovi stare domačije, kjer najde prijeten začasen kotic za prosti čas Vinkova družina, dokler ne bo nov dom pripravljen za vselitev. Vogrinčeva žena je Dolenjka in Goričko ji je všeč. In Vinko ima svojo zgodbo. Njegov dedek je bil eden največjih kmetov v Gočovi v Slovenskih Goricah. Po drugi svetovni vojni so ga imeli za »kulaka« in so mu vzeli veliko zemlje. O trdnosti posestva še danes priča velik in trdno zidan dom, kjer zdaj gospodari Vinkov oče. Zdaj se posestvo spet povečuje. Država vrača nekoč na silo vzeto zemljo. In zdaj goričko podeželje: zemlja, gozdovi, brezmejne livade Vinka vedno znova vabijo v svoje nedrje.

Vinko neguje v Kančevcih sadno drevje, se odpravlja v razsežne gozdove, kjer nabira gobe, s katerimi je tukajšnji svet bogato posejan. In jeseni nabira kostanj. Nova »velbana« klet čaka na domač vinski pridelek, in če bo življenje radodarno z zdravjem, bo jesen življenja lepa, žlahtna, za vse tukajšnje »pajdaše«! Veliko nenadejanih vtisov me je spremljalo tisto popoldne navzdol proti Soboti. Tiste, po betlehemsko narejene cigare, so v Kančevcih že zdavnaj dogorele. Ostal pa je kovček, spomini in novo bogato življenje, ki je doma le med prijatelji.

Prehajam v opozicijo

Dobil je največ glasov,
a vseeno ni župan

Avgust Vertič sicer ni »organiziran«, toda veljakom opozicijskih strank, ki so svojčas obiskali Grad, je izročil slovenski nagelj.

Avgust Vertič iz Dolnjih Slaveč je dobil v Vestnikovem evidentiranju županov kar 65 glasov. Precej več kot tedanji župan občine Grad - Kuzma Ludvik Kočar (46 glasov) in veliko veliko več kot sedanji župan občine Grad Danijel Kalamar, ki je dobil 15 glasov. Kdo je se je pošalil na račun Alojza Vertiča, ki kljub temu, da je »vodil«, ni bil izvoljen za župana?

Ne, to niso vrata njegove hiše, ampak »dveri« gospodarskega poslopija pri Gradu, v katerem je občasno prenočil.

Nima »avtomehanskega« poklica

Avgust Vertič bi bil, ko bi bil izvoljen, eden mlajših slovenskih županov, kajti šele prihodnje leto, in sicer 5. novembra, bo praznoval Abrahamo. Zdaj je torej v 49. letu. Za župana pa ni bil izvoljen, ker se na volitvah sploh ni potegoval za županski stolček. Tako je nedvomno naredil uslugo trem drugim županskim kandidatom, še posebno temu, ki so ga izvolili. Ko bi bil Avgust kandidiral, bi se glasovi »porazdelili« ali pa bi celo zmagal. Je namreč človek iz ljudstva.

V Potrošnikovi »železninarski« trgovini v Rogašovcih se je izučil za trgovskega pomočnika, nato pa je še delal v isti »bauti« kakšno leto dni, potem pa je služil 15 mesecev vojaščine v »avijaciji« v Mostarju v Bosni in Hercegovini. Še kar dobro je bilo. Tam je bil »laborant«. 1970. leta, ko se je vrnil od vojakov, je odšel v »Dojčland« (Nemčija) in se zaposlil v tovarni Audi v Ingolstadtu.

Sprva je bil »hifšarbajter« (pomožni delavec), potem je napredoval v delavca za tekočim traktorom, nato pa je postal testni voznik novih avtomobilov. No, da, z njimi ni dirkal, ampak jih je - potem, ko jih je pregledal - vozil iz tovarne na vagone. Po nekaj letih se je vrnil domov in nameraval zgraditi

Ko bi državna birokracija ne ponagajala pri pridobivanju »papirjev« za tovarno avtomobilskih nadomestnih delov, bi bil Avgust Vertič zdaj direktor. Tudi zdaj je rad urejen - s kravato.

Avgust Vertič, nesojeni graški župan

pri Gradu tovarno za izdelavo nadomestnih delov za audije, a ni dobil dovoljenja, češ da nima »avtomehanskega« poklica.

Nameraval se je vrniti, toda medtem mu je potekla delovna viza, nove pa ni mogel dobiti, ker je uvozil mercedesa ...

Pripeljal se je z mercedesom

Oh, ta mercedes! To so ga ljudje gledali, ko se je pripeljal domov z mercedesom. Pravzaprav je imel najprej audija, kar je razumljivo, ko pa je delal pri Audiju. Potem je kupil beemveja, pa mercedesa ...

Menjal je najmanj deset avtov iz visokega cenovnega razreda. Z njimi je tudi vozil sodelavce v Nemčijo in nazaj v Prekmurje. Vožnje so bile kar pogoste, ko pa je znano, da imajo naši ljudje veliko domotožje in - če se le da - hočejo priti ob koncu tedna domov.

To so bili časi, ko je bil v Nemčiji še v delovnem razmerju! Delavce je vključeval v sindikat; ker je večš nemščine, je pogosto tudi prevajal; mnogi pa se ga še zdaj spominjajo kot odličnega organizatorja veselice.

Vsake veselice je enkrat konec. Za Avgusta Vertiča se je končala 1977. leta, ko ni mogel več na delo v Nemčijo. Nekoč je bil poln denarja. Pa ne le tedaj, ko je prodal svoj mercedes nekemu ginekologu, ampak ko je prihajal domov. Ljudje so govorili, da je »zadel milijone na lotu«. Avgust pa nam je povedal, da ni bilo nič takega, pač pa je denar zaslužil s trdim delom v tovarni, nekaj pa tudi s prevažanjem delavcev na relaciji Grad-Ingolstadt in obratno. Pa varčeval je kot drugi. Res pa je tudi, da ni bil vselej skop in je rad dal za pijačo, zato je imel ob sebi vselej številno družbo. Pa ne le dijakov, študentov in domačinov, pač pa tudi »gospode«. Ta ga zdaj seveda »noče poznati«.

Vrgel se je v alkohol

Kot trgovec bi se Avgust Vertič lahko zaposlil tudi potem, ko ni mogel več v »Dojčland«, toda, kot nam je razkril, »vrgel se je v alkohol« in je zdaj že celih 20 let njegov suženj. Ne, ni pijanec, ampak zmeren pivce. S »pivcem za živce« v rokah nas je pričakal neki dan v Rajsarjevi gostilni, kjer ima svojo »postajo«. Seveda se morda kdo vpraša, s čim pa se preživlja nesojeni graški župan? S priložnostnim delom pri kmetih. Sicer pa je tudi sam doma s kmetije, na kateri še živita ostarela mati in brat, a odnosi niso ravno dobri. Še kar razume pa se z drugim bratom, ki ima nekoliko vstran svojo hišo in - družino. Avgust Vertič pa si »familije« ni ustvaril. Kje pa spi? Poleti je O. K.: postaviš lestev in že lahko človek spančka na gospodarskem podstrešju - na dišeči otavi ali senu. Hudič je pozimi, ko zebe in zebe, četudi spiš kaj »žganega«, povrh pa še »pivce za živce«. Pa vendarle: tudi zdaj nima stalnega (in toplega) bivališča. Zdaj spi tu, jutri tam ... Odkrito pa je priznal, da mu je pozimi še najbolj všeč - v zaporu. Tam se skopa, preobleče, uredi ... Pa tudi dobro naje! V »zatvor« pa ga ne kličejo zaradi kakih posebno hudih »deliktov«, ampak najpogosteje zaradi kršitev javnega reda in miru, najpogostejša prijavitelja pa naj bi bila mati in brat.

Še dobro, da ni župan

Avgust Vertič nam je »na domovini« v Dolnjih Slavečih pokazal prostor v »ločenem« poslopju, kjer je svojčas stanoval. »Naleteli« smo na podrt dimnik, razmetane cunje (oblačila) ... Seveda se nismo hoteli vmešavati v družinske zadeve. Pa vendarle: tisti prostor bi se dal lepo urediti in Avgust bi lahko bil na toplem.

Seveda bi bilo še bolje, ko bi uradno kandidiral za župana, in če bi ga izvolili, potem bi imel toplo pisarno, tajnico, svetnike ..., toplo stanovanje ... - in tisoč obveznosti. Še dobro, da ni kandidiral, saj bi bil tedaj tudi na udaru volivcev, ki bi hoteli rezultate županovanja (tovarno, ureditev grada, kanalizacijo, še več gostiln ...). Zdaj mu ni treba polagati računov pred nikomer. Še boljše je: kot nesojeni župan je, kot nam je zatrdil, prešel v opozicijo. Sicer nam ni razkril, ali je »organiziran« (pripadnik katere od strank), je pa povedal, da je bil on tisti, ki je svojčas sprejel pri Gradu »Janža« in mu podaril - nagelj.

Besedilo
in foto:
ŠTEFAN
L. SOBOČAN

1948

Maturirala je prva generacija današnje Srednje ekonomske šole v Murski Soboti. Na Ekonomskem tehnikumu, tako se je takrat šola imenovala, je maturiralo 44 deklet in fantov. Veliki trenutek je ostal zapisan

v njihovih srcih in za prihodnje generacije skupaj s profesorskim zborom ovekovečen na dveh fotografijah, ki nam jih je za Pen prijazno posodila g. Marjeta Činč, takrat ena od maturantk, pozneje bančnica na odgovornem delovnem mestu, danes pa čila upokojenka iz Murske Sobotice. »Ob fotografiji se mi film zavrti za petdeset let nazaj. Vidim se v razredu, kjer sta vladala red in disciplina, med nami

pa pravo tovarištvo. Skupaj smo gradili soboški železniški tir, po končanem šolanju pa so nas z dekretom poslali v vse konce takratne Jugoslavije - v Soboti smo ostale samo tri. Bili smo med prvimi bančnimi strokovnjaki nove države, med službovanjem nas je večina tudi naprej študirala. Naši fantje so se vsi prebili na vodilne položaje, ženske pa vsaj do vodstvenih. Ambiciozni smo bili, pa za vsako

delo smo prijeli. Mnogi smo se zavedali, da takrat brez državne podpore ne bi imeli možnosti šolanja. Mogoče bodo zdaj vsi, ki se bodo našli na fotografijah, ali pa njihovi najbližji, v predalih izbrskali ti dragoceni fotografiji in jih spravili na najodličnejše mesto v hiši. Z objavo pa bo naša mladost spet realnost, kot da vmes ni petdeset let!«

Maturantski Abraham

Leta pa so minila. Prišlo je leto maturantskega Abrahama, ki ga je prva generacija soboških ekonomskih tehnikov zavoljo prelepih mladostnih doživetij in nepozabnih spominov primerno zaznamovala, čeprav so zdaj že vsi v letih, poseljeni daleč naokoli, s tegobami, ki jih prinašajo leta, in četudi je četrtnina generacije na žalost že odšla. Povabilu na kosilo (od 40. obletnice se namesto na večerji dobivajo na kosilu) v Prekmurski hram v Mursko Soboti se je odzvalo deset sošolcev oziroma sošolk, drugi pa so imeli tehten ali malo manj opravičljiv razlog, da jih ni bilo: vnuki, ki jih je treba paziti, oddaljenost, ki je iz leta v leto večja obremenitev, bolezen, ki z leti vse manj prizanaša, in kakšna je pojasnila tudi, da nima kaj obleči.

Za slavnostno pogrnjeno mizo so posedli: Marjeta Činč - Antolin, Ida Siftar, Klara Koltaj, Gabrijaela Banfi - Žilavec, Jolanka Fartek - Franko, Janez Lanšćak, Helmut Kovač, Alojz Jureš, Štefan Hujs in Ladislav Horvat, ki so naši fotoreporteki Nataši pozirali potem še podobno kot neznanemu fotografu pred petdesetimi leti.

»Dogovorili smo se, da se na srečanju ne bomo pogovarjali o bolezni, in ta dogovor smo strogo spoštovali. Ugotovili smo, da nobeden več ne pije, ne kadi in da marsičesa ne smemo več jesti. Največ smo se spominjali naših profesorjev in si o njih povedali

tudi marsikatero anekdoto. Eno teh bi vam zaupala: Naš razrednik Mihelič je bil kazensko premeščen v Sibirijo, torej k nam v Prekmurje. Na maturantski izlet nas je popeljal v svojo Ljubljano, kjer sem bila prvič v gledališču. Profesor in fantje so odšli po svoje in v glavnem vse tri dni popivali. Prof. Mihelič je sošolca Lojzeta povabil, da prespi pri njih doma. Zjutraj se je zbudil v sobi brez vrat, presenečen in prestrašen, ker ni vedel, kaj hudiča se je dogajalo ponoči. Pa mu je profesorjeva žena pri zajtrku olajšala dušo s pojasnilom, da njen mož v vinjenosti snema vrata in okna. S tem je bil obseden. Menda si je to nekoč privoščil tudi v Kardoševi trgovini v Soboti, vendar ga dijaki niso izdali. Družila sta nas spoštovanje in solidarnost,« nam je po srečanju pripovedovala Marjeta Činč.

In še nekaj zelo pomembnega so se dogovorili. Ponovno se bodo srečali že prihodnje leto in zaželeli so si, da bi prišli vsi še živeči in da bi zgodbi o prvi generaciji soboških ekonomskih tehnikov dodali še kakšen zanimiv odstavek. Pen ga bo z veseljem zapisal.

Irma B.

1998

»BIDI GOSPODIN,

DVE PODOBI NOVE MAKEDONIJE

Po dolgem in napornem dnevu se želodcu prileže tudi tradicionalna »mastika«, lokalno žganje. Tukaj ga žgejo kar na ulici, seveda ga je poskusil tudi Milan Slana, študent novinarstva, z Melov. Novinarske izkušnje si pridobiva v redakciji STA-ja.

Glavna skopska tržnica. Po nekaj minutah fotografiranja in še več čudnih pogledih lokalnih »biznismenov« sem fotoaparata kaj hitro pospravil ...

Glavni in najstarejši most čez reko Vardar, ki loči albansko-romski del z delom mesta, kjer živijo »pravi« Makedonci. Slednji le redko zaidejo čezenj.

Revščina in nizki dohodki v državi ne izbirajo žrtev. Na ulice tako hodi prosjačit vedno več ljudi, od tistih najmlajših pa do najstarejših. Mladi Rom, star komaj leto in pol, preživi na mostu brez mame, ki ga pobere zvečer, cele dneve, stara Albanka pa se je usedla kar na prag.

Pred slabim mesecem je Makedonija dobila novo vlado. Kombinacija med nekdanjim komunistom Vasiljem Tuporkovskim in Ljubčom, Georgijevskim je, po mnenju nekaterih, nevarna kombinacija, ki lahko »eksplodira«, a kljub temu imata v parlamentu prepričljivo večino.

Kljub slabi kupni moči je južni trg še vedno zanimiv tudi za slovenska podjetja. Poleg Alpine, Elana ipd. ima v Skopju nekaj svojih prodajalnih tudi soboška Mura, ki se pa tako kakovostno kot tudi cenovno še vedno drži na zahodnoevropskem nivoju.

»Popularna« obrt čiščenja čevljev je zelo razširjena. Podobnih čistilcev je po mestu še več kot tisoč, čistijo tudi možem postave ...

Namesto Saubermacherja ali podobnih komunalnih služb so v Skopju pogosti posamezniki, ki za nekaj denarjev sami poskrbijo za odpadke. Nekaj na smetišče, nekaj pa domov...

JADI BUREK!«

... pravi reklamni spot na eni od 30 novonastalih skopskih komercialnih radijskih postaj. V državi, kjer se povprečna plača giblje tam nekje okoli 250 nemških mark in kjer skoraj polovica prebivalstva živi v glavnem mestu »Bivše jugoslovanske republike Makedonije« (takšno uradno ime so »izsilili« Grki), verjetno na kaj drugega kot burek niti ne morejo pomisliti. Množica Albancev in Romov, ki živijo na resničnem socialnem dnu, je »pravim« Makedoncem trn v peti, tako da morajo za mir na tem še enem potencialnem balkanskem vrelišču že nekaj let skrbeti Združeni narodi oz. t. i. unproforjevci. O tem, kako mogočni so zahodni vplivi in kako si tako ljudje kot politika želijo vstran od svojega mogočnega brata Srbije, pa priča tudi dejstvo, da cirilici, ki je uradna pisava, vse bolj »preti« latinica.

OD ČISTIH ČEVLEJEV DO PORCIJE ČEVAPČICEV - VSE ZA 200 SIT

»Čemo jedno četkanje,« je kričal na ulici Ljubče (ime smo izvedeli pozneje), sicer Rom, ki se, tako kot še nekaj tisoč njemu podobnih, ukvarja, pomembneje, preživlja s čiščenjem čevljev. V Skopju živi 600.000 prebivalcev, vendar je to le uradna številka, saj naj bi jih bilo kar 200.000 več, to pa je zelo težko ugotoviti, kajti nekateri uradno sploh ne obstajajo. »Oj Slovenci,« je bil kljub našemu nezanimanju vstrajen Ljubče, »za vas jedno četkanje samo za sto denara.« Pritiskom smo seveda po nekaj sumljivih pogledih na moj fotoapararat podlegli dokaj hitro, a niti še tako nepomemben podatek bi lahko tudi bil, da so se čevlji resnično bleščali še ves naslednji teden. »E, za fotkanje 50 denara naplate,« je bil odločen naš »obrtnik« (v trenutku je namreč zavohal možnost 100-odstotnega povečanja svojega dnevnega zaslužka) in povprečni turist se kaj kmalu zave, da brez barantanja v tej državi nikakor ne bo šlo. Barantanje je tako kot po vsem Balkanu (tudi v Sloveniji - sicer v ne tako velikem obsegu - pa naj to še tako vztrajno zanikamo) glavni tržni plačilni način, brez katerega na moreš na »pijaci« kupiti niti zelja. Že na samem začetku smo tako porabili 150 denarjev, tj. cca šest mark (Ljubče je bil pač boljši »cenkar«), bili pa bi zapravili še več, če se ne bi uspeli v zadnjem trenutku odlepiti še od nekaj novih zaslužka željnih uličnih obrtnikov. Turisti očitno bolj »padajo na te fore«, saj domačini čistilec čevljev niti prav ne pogledajo v oči. Vse od »originalnih« Palominih robčkov pa vse tja do pravih srbskih »šajkač« se tukaj namreč dobro spravi v promet.

Potem ko smo se šele komaj dobro navadili na dejstvo, da se v državi še vedno niso odločili, kateri pisavi bodo dali prednost, in da moraš zato biti pravi poliglot, smo morali nemudoma »popihati prah« tudi z našega zaprašnega znanja cirilice. »Pravi« Makedonci bi nas gledali z viška, če bi jim izdali, da smo namenjeni na kosilo v albanski del

mesta - turško čaršijo -, pa vendar. Hrana je hrana, in če je še toliko cenejša, potem pač tekne toliko bolj. »Kod Zekira« - tamkajšnji »burekdžilnici« - se je pogled sicer takoj ustavil na nekam čudno napeljanih vodovodnih povezavah, poleg tega pa tudi elektroinstalacija ni bila brezhibna. Slovenska sanitarna inšpekcija bi si verjetno z vsem tem dala kar mnogo dela ali pa bi enostavno zadevo zaprla. Ne, tukaj se to ne dogaja. »Pa nema veze, ak' dode policija, sve se ovdje sredi,« je razlagal Zekir, Zekir Halimi, lastnik »restourana«, ki se je očitno z gosti rad pogovarjal, še posebno s tistimi, ki so tam - za njihove razmere - pustili ogromno denarja. Za 16 originalnih skopskih piv in dve veliki plošči jedi z žara (čevapčiči, pleskavice, ražnjiči ipd.) smo odšteli 1.200 denarjev (3600 tolarjev), za povrh pa smo dobili še celotno analizo družbenopolitičnega stanja od Strumice do Kumanovega.

»ZAHODNI« JUŽNI DEL MESTA

Le kratek sprehod čez reko Vardar pričara popolnoma novo podobo države. Res da gre še vedno za slabo komunalno oskrbo mesta, a zahodni vplivi so vidni na vsakem koraku. Tekstilne in druge blagovne znamke so tukaj doživele pravo revolucijo in na naše presenečenje je višji življenjski standard viden na vsakem koraku. Novopečeni bogataši ne skrivajo ničesar in v najrevnejšem delu mesta lahko najdeš tudi najboljše avto nemške izdelave. »E, sve so ti to šverceri,« je bentil stari berač na ulici. »Ma daj nešto za malo leba,« je bil vztrajen in kljub »drugemu« smo bili spet na istem. Blagovne znamke so preplavile mesto in državo, tako da lahko McDonald's ali Adidas najdeš tukaj čisto tako kot mogoče v Nemčiji ali pri nas. Na jugu je še vedno cenjena tudi slovenska »roba«, torej ne manjkajo niti izdelki Mure, Alpine, Elana ipd.

V sedanji Makedoniji živi po uradnih podatkih 67 odstotkov »čistih« Makedoncev, medtem ko pa je Albancev 23 odstotkov. Povprečni bruto letni družbeni prihodek na prebivalca je 790 ameriških dolarjev, sobranje (makedonska skupščina) pa sta letos večji del zasedli dve stranki - DPMNO VMRO Ljubča Georgijevskega in Demokratska alternativa Vasila Tuporkuvskega, bolj znanega po puloverjih iz predsedstva nekdanje skupne države. »Nacionalist in komunist skupaj. To je nevarna kombinacija. Ne verjamen, da se bo to dobro končalo, vprašanje pa je tudi, kako dolgo bo trajalo,« mi je na ulici pripovedoval policist Aco Glogorovski, še prej pa smo mu seveda vsi morali pokazati kakšen osebni dokument - pa ni bilo težav. Tudi v novem modernejšem delu mesta torej velik odstotek prebivalstva prosi za denar. V državi je po poročilu UNICEFA tretjina ljudi brezposelna, poleg tega pa imajo tudi v Evropi najvišjo stopnjo umrljivosti otrok. Med albanskim prebivalstvom tako umre 42,9 (od 1000) otrok, medtem ko je pri Romih ta odstotek nekaj manjši. Balkanski »šok« je torej tukaj čutiti na vsakem koraku in v tem vrelem kotlu živi več kot dva milijona ljudi!

Zaradi verske razslojenosti prebivalstva (muslimani in pravoslavci) je takšen prizor na ulici prav tako pogost. Starejši musliman tokrat opravlja svojo versko dolžnost, medtem ko v ozadju »čevapčičarnica« obratuje neprekinjeno.

Čas za odžezanje, če ni kokakole, je dobra tudi voda.

Kljub vidni revščini pa se, podobno kot mnogokje drugje na jugu, zmeraj pojavijo novopečeni bogataši. Lokalni prebivalci jim pravijo »šverceri«, za kar verjetno tudi gre. Torej tovrstni mercedes stane približno 80.000 DEM, ob povprečni plači 200 DEM na mesec je treba zanj odšteti 450 plač.

Država kompenzira nizko socialno stanje, tako da ljudem mnogokrat pogleda skozi prste. Tale lekarna bi bila ob manjšem potresu verjetno le še polovična ...

Takoj po razširitvi vojne v Bosni in Hercegovini so se v ZN zbal tudi za usodo Makedonija, zato so tja dokaj hitro poslali mirovne enote, ki nadzirajo njihove meje, skrbijo pa tudi za umiritev nekaterih notranjih nasprotij.

Dorina
in
Dejan

Kjer se zrcali prekmurska duša

V Prekmurju sicer nimamo veliko glasbenikov, lahko pa rečemo, da imamo vsega po malem. Imamo tudi pevko Dorino in klaviaturista Dejana, ki v lastni priredbi izvajata večno zelene melodije tujih in domačih glasbenikov, v zadnjem času pa tudi prekmurske ljudske skladbe in skladbe prekmurskih avtorjev. Še posebno pogosto ste ju lahko v teh predprazničnih dneh videli nastopati ob različnih kulturnih prireditvah in drugih posebnih priložnostih, če pa se le da, nastopita v kakšnem kavarniškem okolju.

V njunem repertoarju je glasba, ki jima dobesedno leži na duši in ki prihaja iz duše. To pa so skladbe Barbre Streisand, Natalie Cole, Steviea Wonderja ter drugi svetovni jazz standardi. V njuni izvedbi pa ponovno zaživijo slovenske zelene in še vedno sveže melodije, ki so jih izvajali Ditka Haberl, Pepel in kri ... V zadnjem času sta precej pozornosti posvetila prekmurski ljudski glasbi, ki jo predstavljata v lastni izvedbi. Med skladbami železnega repertoarja pa je prav gotovo tudi prekmurska Zrejšlo je žito.

Tudi v prihodnje se bosta v glavnem ukvarjala s skladbami, v katerih se zrcali prekmurska melanholija. Nekaj teh skladb sta letos konec poletja izdala na promocijski zgoščenki. Na njej je tudi Dorinina prvič objavljena avtorska skladba Strah pred ljudmi, ki je nastala pred petnajstimi leti. Sedaj pa sodelujeta tudi s Ferijem Lainščkom, ki je zanj napisal dve skladbi. Zaupala sta, da se v obeh čuti pravi prekmurski melanholični melos. In prav ta melos je tisto, kar ju gane, zato na svojih nastopih pogosto zapojeta skladbo Namesto koga roža cveti Vlada Kreslina (s Kreslinovo privolitvijo seveda). Tistemu, kar trenutno nastaja v njunih dušah in se oblikuje v glasbo, pa boste lahko prisluhnili na njuni novi zgoščenki, ki naj bi izšla enkrat prihodnje leto.

Vsak je kdaj nepridiprav ali radovedna Katra

Že tisočletja dojenčki odrastejo v odrasle moške in žene, pa je še vedno raziskan le delček tega zahtevnega obdobja - odraščanja. Če kupiš mešanik, dobiš debelo knjigo z navodili, ko dobiš otroka, pa ti ga samo položijo v naročje in pravijo: »Čestitam!« In tako za starše kot za otroke je obdobje odraščanja zahtevno. Nekaj odgovorov, kako in kaj, pa boste našli tudi na kaseti skupine Nepridiprav Radovedna Katra in nepridiprav. Pogovarjali smo se z enim od članov skupine Belom Sómijem, ki je sicer Prekmurec in ga morda bolj poznate kot člana skupine Kontrabant.

Da je kasetna in zgoščenka izšla, ima velike zasluge tudi Adi Smolar, ki je Somijeve tekste ponudil Helidonu. Sicer pa skupino Nepridiprav sestavljajo Marija Božič s svojim nežnim, toplim glasom spominja na mamo, nagajivi fant in nepridiprav Vid Klančar, vedoželjna deklica Lena Somi, ki poje vse otroške vokale, in Bela Somi, ki prav tako zapoje nekaj pesmic. »Želel sem si ustvariti zelo enostavne, tople melodije, ki gredo v uho, zato je vsa glasba posneta v akustični izvedbi kitara, bas, razni bobenčki ...« je povedal Somi. Besedila pa so taka, da se lahko v njih prepoznajo tako starši kot otroci, čeprav si je prizadeval, da bodo

pisana še posebno otrokom na kožo. Kajti vsak je bil nekoč nepridiprav ali radovedna Katra. »Ves čas me je vodila misel, da bi ljudje spoznali, da so tradicionalne družinske vrednote še vedno najpomembnejše. S temi pesmimi si bom prizadeval, da bi se družina ponovno srečala, da bi bili spet skupaj, da bi si našli čas, da bi se skupaj družili, igrali, pogovarjali in se sploh bolje poznali.« Sam je oče treh otrok, poleg tega pa je tudi učitelj matematike in fizike, tako ima veliko priložnosti, da se z otroki družijo in jih spoznava.

Na kaseti je dvanajst skladb, ki obravnavajo različne trenutke, od takrat, ko je otrok še v maminem trebuščku, in ga vsi nestrpnost čakajo, da bo pokukal na svet, potem je skladba Lej ga fanta, ko leta shodi, in fant postane Moj brat, ki ni ravno po deklških predstavah. Če je punca, pa postane punca, ki ji je vsega dovolj in vse se postavi na glavo, da nastane Narobe svet. Kljub vsemu oba skupaj postaneta »falota«, ki zahtevata veliko energije staršev, imenujeta pa se Nepridiprav in radovedna Katra. Rasteta v svobodni družini, kjer je na prvem mestu igra, brezmejno spraševanje in razvoj. Vprašanja pa znajo biti tako zahtevna, da starša več ne zmoreta in jih kdaj pa kdaj tudi razjezita. Potem se otroštvo počasi

prevesi v puberteto in temu obdobju je namenjena skladba Teden za lenuhe. To je tudi zgodba o tem, kako je vse brez veze. Počasi se začnejo poistovetiti in si iskati vzore in prav to je pesem o fantu, ki si želi, da bo nekoč postal tak, kot je dedi Fredi in bo vozil otroke na sladoled. Ko odrasteš, boš za starše še vedno otrok, ampak pride trenutek, ko lahko izdaviš iz sebe: »Mama, imam te rad.«

Pesmi za otroke

Nova plošča Mie
Žnidarič & Steve
Klink Tria

Pobarvanka

»Obstajajo stvari, recimo pesmi ali plošče, na katere smo pripravljene čakati zelo dolgo. Jaz, na primer, čakam na izid te plošče,« je k spremnim besedam za ploščo Mie Žnidarič Pobarvanka zapisala Brina Švigelj Merat. V mislih je imela glasbo, katere steber so slovenska besedila, ki jih je prispeval znani literat Feri Lainšček. Glasbo in aranžmaje za album je prispeval Steve Klink, pri izvajanju pa so mu poleg njegovega tria (Henning Gailina in Kruno Levačič) pomagali še številni gostje, kot so Dejan Došlo, Alenka Godec, Vlado Kreslin, Saša Olenjuk, Janez Zmazek - Žan in drugi. To je Miina prva plošča v slovenščini in obenem prva plošča, na kateri se je Mia precej oddaljila od svoje glasbene stalnice - jazz.

Glasba na novi plošči je v popolnoma podrejeni vlogi glede na besedila, kar je vsekakor redkost na domači glasbeni sceni. Glasba in aranžmaji Stevea Klinka pa odlično sovpadajo z besedili in so temu primerno minimalistični. Čeprav Mia pri skladbah avtorsko ni sodelovala, ji je uspelo dodati precejšen osebni pečat, kar je vsekakor že od nekdaj Miina posebna vrlina. Miin glas zveni enostavno in polno. Plošči je mogoče zameriti edino rahlo monotonost, ki se pojavi pri poslušanju.

Zato pa so v ospredju Lainščkova besedila, v katerih prepeva o drugačnem dnevu, o deklici, o kateri nihče ne ve, kako žgečka čudež barvanja, o sposojanju poletnih dni in noči, o sveči,

ki jo prižge njemu, zase in zate, o tem, da naj bi voda vzela spomin, da solze že snežinke so, ter še marsičem, s čimer je pobarvano življenje.

Ploščo lahko pohvalimo tudi s tehnične plati, poleg tega, da je vrhunsko posneta, je v odličnem, vsebinsko in oblikovno popolnem ovitku, po katerem bi se moral zgedovati marsikateri slovenski glasbenik. Priložena pa so tudi vsa Lainščkova besedila. »Zapela je tisto čudovito prekmursko: Zrelo je žito, je zrelo cvetje ... Zapela, kot zna zapeti Mia, kot bi se ulegla vanj. In še zdaj slišim, da je nekaj zatrepetalo v zraku, da se je nekaj zganilo med poslušalci, čeprav je bila tišina med nami ne nadoma še intenzivnejša,« je tudi zapisala Švigeljjeva. In v teh prazničnih dneh, prenatrpanih z veliko hrupa, umirjena glasba, kot je Miina, kar leže na dušo. Čeprav, da ne bo pomote, pri novi plošči Pobarvanka ne gre za prekmurske pesmi, ampak je to neka druga zgodba.

Prleško-štajerska skupina Štrk

Za glasbo moraš imeti nos

Pomurje ni ravno znano po narodnozabavnih ansamblih, imamo pa skupino, ki dobiva vsako leto na narodnozabavnih festivalih priznanja in nagrade. Poleg tega, da je nadvse priljubljena tudi pri publiku, seveda. To je prekmursko-štajerska skupina Štrk, člani pa so z obeh bregov Mure. Zato ni čudno, da v svoji skladbi Prleki in Prekmurci pojejo: »Vsaka reka svet razdvaja, levi breg in desni breg, ista le zavist ostaja in posmeh tja onim prek. Taki smo, pa kaj bi drugo, tudi mi smo le ljudje! Menjala je Mura strugo, menjati bregov ne gre.« Prav za to skladbo so na Ptujskem festivalu narodnozabavne glasbe prejeli 3. nagrado za besedilo, še večji uspeh pa je dosegla skladba Nazaj v Prlekijo, za katero so prejeli 1. nagrado za besedilo ter drugo nagrado občinstva. Avtor besedil je Marko Kočar, za melodijo obeh pa je poskrbel vodja skupine Milan Lebar, s katerim smo se

tudi pogovarjali.

Na glasbeni sceni so že pet let, v tem času pa se je menjalo nekaj glasbenikov, trenutna postava pa je poleg Milana še: Damjan Kolarič, Štefan Majc, Daniel Zemljčič, Zmago Štebih in pevka Vika Kolarič. »Teme črpamo iz slikovitega Pomurja, Prlekije in Prekmurja, saj, kot pravijo, je neobdelanih še veliko motivov. Vedno bi radi peli o čem novem, ne samo o ljubezni in že mnogokrat obdelanih temah v skladbah za čestitke.« Vedno si želijo ustvariti nekaj novega in ne podleči smernicam ali trenutnim trendom, ki vladajo na narodnozabavni sceni. K njihovi izvirnosti pa veliko pri-

pomoreta tudi že uveljavljeni tandem Marko Kočar in Milan Lebar.

Čeprav pravijo, da na tej sceni, kjer je že precej uveljavljenih glasbenikov, ni ravno enostavno. Še težje pa je tekmovati na večjih festivalih, kjer pojejo ob že uveljavljenih in priznanih glasbenikih, kot so Jože Galič, Edvin Fliser in drugi. Te glasbenike s svojim ustaljenim slovesom je težko premagati. Zato je vsak njihov uspeh, ti pa se iz leta v leto nizajo in posegajo po vedno višjih uvrstitvah, toliko večjega pomena. Povedal je tudi, da se bodo v prihodnje udeleževali še drugih festivalov, saj nagrade in pohvale pričajo, da njihov čas še prihaja.

Veliki Pénoskop

za leto 1999

Pripravlja:
Agencija Hogod

OVEN

(21. III. – 20. IV.)

Začeli boste uživati v rahlo nenavadnih situacijah. Temu primerno si boste izbrali dopust. Priporočamo, da se za dopust ne odločite samo za en kraj. Ste temperamentni in polni energije, zato ne bo manjkalo avantur vseh vrst. Ker ste precej zaposleni, je vaše življenje stresno. Zato posvetite več pozornosti organizaciji in redu. To vam bo olajšalo življenje. Januar (predvsem druga polovica) bo med pomembnejšimi meseci, ko bo šlo za ljubezen. Za igre na srečo in sploh za srečna naključja sta za vas rezervirana april in september. Vsekakor pa lahko zajadrate v novo leto sproščeno, saj boste z relativno malo truda dosegli dokaj dobre rezultate (če hodite v šolo, pomeni to uspeh oziroma ocene). Vaše število je 9, zato pazite na datum 9. IX. 1999!

RAK

(22. VI. – 22. VII.)

V letu 1999 boste imeli zaradi številnih obveznosti malo časa za kakšna potovanja in počitek. Ljubezenske izkušnje (dobre ali slabe) vam bodo pomagale, da usmerite življenje v pravo smer. Že konec januarja lahko pričakujete večji izdatek ali nepredvidene stroške, zato v tem mesecu ne opravljajte večjih nakupov. Februarja boste imeli ogromno energije pa tudi veliko šarma, zato si v tem mesecu lahko privoščite marsikaj na področju poslovnega življenja in tudi ljubezni. Na splošno bo leto pred vami polno različnih zank in ovir, zato se boste morali močno potruditi, da jih prebrodite. Pričakujete lahko prijetno presenečenje z dolgoročnimi posledicami. Ne glede na to, kaj ste dosegli v izobrazbi doslej, izkoristite to leto za dodatno izobraževanje.

BIK

(21. IV. – 21. V.)

Leto pred vami bo dokaj razburljivo, in ko se bo končalo, si boste lahko rekli, da ste se v tem letu veliko naučili. Zgodile se bodo velike spremembe, na katere sami ne boste mogli vplivati. Na ljubezenskem področju bo pestro, saj bo včasih toliko možnosti, da se ne boste mogli odločiti. Pri zdravju bodo pomembne preventiva, pravilna prehrana in športne aktivnosti. Pazite predvsem na kosti, kožo in zobe. V februarju, marcu in avgustu bodite popustljivi, kajti trmasto vztrajanje na svojih stališčih bo lahko prineslo prepire s hujšimi posledicami. Starejši biki se lahko začnejo ukvarjati s politiko. Vaš srečni mesec bo v naslednjem letu maj, številka bo 9, dan pa petek. Aprila boste v odlični formi, zato si privoščite reševanje zadev, ki bodo pomembne za vse življenje.

LEV

(23. VII. – 22. VIII.)

Polni ste življenjske energije in to vam bo tudi v tem obdobju veliko pomagalo, da uspete prebroditi nekaj resnih težav, ki se bodo pojavile. Predvsem v maju bodite pripravljeni na marsikaj, zato se takrat izogibajte tveganim poslom, sumljivim partnerjem in dvomljivim ponudbam. Nasprotje maju bosta druga polovica avgusta in ves september, ki bo poleg vsega veliko ponujal na ljubezenskem področju. Vaše barve so oranžna, zlata in tudi rdeča. Vedno, ko boste imeli opravka s težjimi zadevami ali boste pričakovali zapletene situacije, naj bo ena od teh barv na neki način v vaši bližini. Izredno primerno leto za potovanje v oddaljene kraje. Če boste januarja nemirni in nestrpni, bodite februarja pripravljeni na boj, 7. 21. 47.

DVOJČKA

(22. V. – 21. VI.)

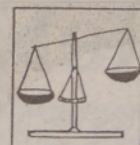
Nadarjeni ste in to izkoristite. Ne razmišljajte o tem, ali ste popolni! Pomembno je, da pri rešitvah problemov ostanete na realnih tleh. Že v januarju pa tudi v juliju se lahko nadejate večjih izdatkov. V letu 1999 boste rešili kar veliko težav in problemov. Uspešni boste tudi pri učenju, delu in ljubezni. Finančno dobro kaže maja. Med 3. septembrom in 17. majem pazite na promet in tudi prevelik fizični napor v tem času ni priporočljiv. Ne glede na finančno stanje si privoščite nenavadno potovanje ali izlet. Prinesel bo več kot boste vložili. Srečne številke 12, 99 in 100. Kakorkoli gledamo, za dvojčke kaže leto 1999 dobro na ljubezenskem področju, pa tudi pri poslovno-finančnih zadevah se bodo pokazale velike možnosti. V februarju nobenem primeru ne pričakujte sreče, morebiti se bo pokazala junija.

DEVICA

(23. VIII. – 22. IX.)

Če je leto minilo v znamenju pomanjkanja časa, bo leto pred vami prineslo obilo poslovnih in finančnih uspehov. Zato se izogibajte sumljivim poslom, konfliktom z avtoritetami in več pozornosti posvetite čustvenemu življenju. Pod vplivom stabilnega Saturna bo vaše zdravje to leto dobro, tudi tesnoba in potrtost, ki vas je lani občasno spremljala, bo zbledela. Kritična faza bo med 3. septembrom in 17. oktobrom, ko bo Mars v znamenju strelca. V tem obdobju se predvsem relaksirajte in zmanjšajte poslovne pa tudi večje telesne aktivnosti. Vas srečni mesec bo tokrati julij, njegovo nasprotje pa bosta februar in september. Vaš dan je sreda, vaši barvi modra in rumena. Rojeni ste v znamenju Merkurja, v znamenju razumnih ljudi. Razumnost in razsodnost bosta vaše vodilo v letu 1999.

TEHTNICA

(23. IX. – 22. X.)

Ekscentričen in muhav Uran ter čaroben in sanjajoč Neptun vam bodo prinesli srečo v ljubezni, poleg tega pa vas bodo varovali pred številnimi neizgovornostmi, ne bodo pa vam letos dopuščali možnosti popravilnih izpitov. Rojeni ste v znamenju, ki pomeni polovico celote. Težje vas je spraviti iz ravnotežja in po naravi težite k pravičnosti. To bo pozitivno vplivalo na ljudi okrog vas, zato vas bodo imeli radi. Ugotovili boste, da ste prezgodaj prenehali z učenjem, zato boste to poskušali nadomestiti. Maj je vaš srečni mesec, zato ga izkoristite. Vsak dan, že zjutraj, pomislite, kaj hočete, kajti velikokrat se bo od vas pričakoval hiter odgovor. Dvoumen in premalo konkreten ter premalo odločen odgovor raje pozabite! Prej vam bo škodil kot koristil. Vaše rastline so astre, bele vrtnice in breskve.

ŠKORPIJON

(23. X. – 21. XI.)

Rojeni v Škorpionu ste izjemno zanesljivi, delavni in pripravljeni pomagati. Ste dinamični in inteligentni. Iz tega pa tudi izhaja vse, kar je pomembnega za vas v tem letu. V glavnem se vam ni treba bati, čeprav boste izpostavljeni številnim izkušnjam. Mars vam bo dal dovolj energije in telesne moči, s katero se boste borili proti vsem neizgovornostim, in ki jo boste porabili za dokončanje nekaterih zadev, ki ste jih začeli v prejšnjem obdobju. Kaže, da bo januar eden uspešnejših mesecev. Ta mesec je primeren tudi za potovanje ali krajši dopust, medtem ko je februar namenjen romantiki, sanjam in ljubezni. Leto 1999 sicer ne bo finančno izredno uspešno, vendar je ravno za Škorpione značilno, da vedno najdejo rešitev v delu. Srečen mesec je februar, v avgustu pa bodite izredno previdni!

STRELEC

(22. XI. – 21. XII.)

Vaš vladar je Jupiter, ki bo prek ovna vplival, da boste z lahkoto opravili zadane cilje ali uresničili sanje. April bo namenjen otrokom, ljubezni in družini, maj pa predvsem poslu in finančnim zadevam. Kaže, da bo uspešno. Kar se učenja tiče, bo junij najprimernejši. Če boste do septembra preživeli v zadovoljstvu, ste lahko srečni. S tem mesecem se začneja srečnejši in bolj veseli del leta. V oktobru je mogoče napredovanje pa tudi astrološke napovedi kažejo številne ugodne spremembe. Kolikor se le da, delujte v skupini. Tam se boste dopolnjevali in rezultati ne bodo izostali. Vsekakor bo leto 1999 pustilo sledove v vašem življenju, zato to leto takšno tudi vzemite. Kar je napisano v začetku, drži, zato pogumno stopite v leto 1999, kajti to je - vaše leto.

KOZOROG

(22. XII. – 20. I.)

Ker imate močan čut za odgovornost in včasih ne boste vedeli, kdaj naj naredite konec, boste prišli občasno v depresivno stanje, to pa ne bo imelo bistvenega vpliva na razplet leta. Predvsem tistim kozorogom, ki so že poročeni, bo to leto naklonjeno in najbolje se bodo počutili doma. Kar se denarja tiče, bo kar nekaj presenečenj. Lahko boste vplivali pozitivno, vendar ne odklanjajte ponudb iz čistega mira, kajti včasih je potrebno kriterije spustiti. Na zdravje lahko veliko vplivate, kar ste verjetno že sami ugotovili, ali pa o tem preberite kakšno knjigo. Stresne situacije pričakujte v prvih štirih mesecih, čeprav je po drugi strani ravno februar vaš srečni mesec. Opuščati ste nekaj konjičkov. Decembra ničesar ne načrtujte, ker vam kaže barometer sreče takrat izredno nizko.

VODNAR

(21. I. – 19. II.)

Imate intuicijo, sposobni ste bliskovito razmišljati in ste kreativni. Tudi to leto boste drugačni. Zato vam bo lepo, ampak včasih tudi težko. Na ljubezenskem področju ne bo sprememb, imeli pa boste dovolj moči in poguma, da se boste hrabro soočili, iz oči v oči, s težavami. Občasno boste utrujeni, naveličani in razočarani, saj vas bo nekdo oviral. Takrat načrte prilagodite novemu položaju in zastoj izkoristite za nov skok. Se razumemo? Barometer sreče kaže za julij in avgust najnižjo točko. Šport in konjički bodo imeli letos poseben vpliv in na spisku se bo našlo tudi nekaj potovanj. To leto se boste več gibali kot prejšnja leta, zato bo tudi zdravje na zavirljivi ravni. Leto, ki je pred vami, boste končali močnejši, originalnejši, zrelejši in umirjeni.

RIBI

(20. II. – 20. III.)

Znate se vzivjati v usode drugih ljudi. Pripravljeni ste pomagati. Vedno ste na voljo prijateljem, ki so v stiski. Takšnih je malo, zato jih imajo ljudje radi. Jupiter sicer odhaja iz vašega znaka, vendar to ne pomeni, da mora z vašega lica izginiti nasmeš. Leto vam prinaša številne razburljive dogodke, ki pa bodo okronani s sladkimi zmagami. Z neverjetno spretnostjo, ki vas bo presenetila, boste v splošno zadovoljstvo uredili pomembno zadevo. Imeli boste dovolj ambicij in tudi srečo (manj sicer aprila in avgusta). Pri denarju je potrebna malo večja varčnost ali pa vsaj večja preudarnost. Junija boste doživeli kar nekaj stresnih situacij, ker boste hoteli preveč narediti. Pri pomembnejših odločitvah upoštevajte poleg dejstev tudi intuicijo, ki jo imate izredno dobro razvito.

Ja, Božič je za nami, čaka nas še samo novo leto. Zagnje v eton tisočletji. Pa kak se spodobi je naš ati že od Miklavža dale slavil odhod staroga pa prihod novoga leta. Sakši den je prišo domou z dobromi željami, pa naklajeni, pa nazažlost nej z darilami. Meli so pa tuj na njuvoj firmi novoletno zabavo. Pa ga je mama drugji den pitala kak je bilou. Ati je pa pravo: "Če bi župa bila tak topla kak vino, ka smo ga pili, vino tak staro kak picek, ka smo ga geli, pa picek tak debeli kak kelnarca, bi bilou čista v redi."

Ja konec leta je tuj čas, da se delajo razni pregledi pa bilance, ka se se je godilo v leti ka se poslavla. Ati pravi, ka se je nej godilo nika takšoga ka se že ne bi. V našon parlamentu, še izda ne vejo što pije pa što plača, a ten ka ati pravi, ka poslanci pigejo, plačvlemo pa mi. Doživeli smo cilou tou, ka so se začali biti - v parlamentu. Zainok samo z novinami, nede pa dugo ka tuj za istino. Podjetja v našoj mladoj Sloveniji so v leti 1998 crkavala, kak na tekočon traki. Znankar se s ten približujemo Evropi. S sakšin crknjenin podjetjon smo bliže, pravi naš ati. Samo se še nevej komi? Za delavce pa se tak ali tak nišče več ne briga. Sindikat je kak že od nekda samo te dober da trbej na sindikalni izlet iti. Tak je zaj nej dugo tuj naša mlada sosida bila na sindikalnon izleti. Da je domou prišla, se cejla žareča, je našoj mami pravla: "Tak san kak

sunčevnica." Pa jo je naša mama pijtala: "Ja zakoj pa te?" "Puna san semena." njoj je povedala naša mlada sosida. No kak najvejši dosežek, pa dogodek letos pa je našomi atiji bil izum Viagre. Pa nej ka bi jo on nūco, je pravo, liki je veseli za se moške, ka so nej več mogli. Ge tak ne ven, ka so nej več mogli. Ništarni pa s ten tuj pretiravlejo. Z Viagrof mislin. Tak je prej en moški v Ameriki 6 komadof tej Viager pojo. Pa ga je seveda vrag zel. Samo tou je še nej najvejša nevola bila. Se vekšo so meli pogrebci. Se pijtate zakoj? Ja, zatou ka so 4 dni nej trūge mogli zaprejeti, ka njemi je "ovo" še izda gor stalo. 1998 mo si zapomnili po ton, ka so amerikanskomi precedniki gor prišli, ka je jako, no ka nemo pravo ka. Rdlavi, bi lejko pravli. Z nekšof Monikof Fafinsky ali, kak se je že pisala, sta redno ordinejrata tan v ovoj njuvoj Beloj kuči. Pa nej sta se glij "doj dejvala", je pravo naša ati, prej ka sta se šla oralni seks. Seks gor, seks doj. Glavno ka je lipou, pravi naši ati. Pa lepšoga nega, kak da je človeki fajni. No pa s takšimi fajnimi željami za nouvo leto, se pomali od vas poslavlan, z Žute kuče eti f Soboti. Z atijon van pa želejva dosta pejnez, malo dela, vrlo taščo, puno zdravja, mlado sosido, pune trse, nej preveč masno šunko, dosta kaj drugjoga si pa kak naš ati pravi, človik nanč nemre želeti. P.S. Če te ger vidli našega atija, ga pošlite domov, ka smo ga že dugo nej vidli. Sliši na ime "naš ati".

VANEK

Veliki Pénoskop za leto 1999

Dvajset let mlajša!

Za vse plastične operacije, ki jih je imela v zadnjih mesecih, je plačala nekaj več kot 100.000 dolarjev. Pa se splača, trdi delovna Cher, ki pravkar promovira svojo novo knjigo, novo zgoščenko Believe in tri filme. Po petdesetih letih mora vsakdo narediti nekaj zase, tudi, če je

Tako je začela zgodbo o svojem življenju 24-letna Jami Ferrell, ki je odraščala v majhnem mestecu v osrčju Indiane v ZDA. »Vedno sem bila zadržana, skorajda sramežljiva. Prijatelj dolgo nisem imela, v sebi pa sem čutila, da sem upornik. Tako sem se nekega dne odločila, si kupila letalsko vozovnico in brez prtljage poletela v Los Angeles. To mesto se mi je zdelo že od malega nekaj posebnega.

Nekega dne sem v časopisu našla oglas, da iščejo dojljijo. Prijavila sem se in tako postala dojljija pri premožnem in znanem paru iz Malibuja. Vmes sem hodila na različne tečaje. Tudi za manekenko. Toda kaj, ko pa je priložnost nanesla, da sem postala fotomodel. In danes sem zadovoljna ...«

Jammi Ferrell

Najprej sem bila dojljija ...

Zaljubljena in srečna

Baby Spice Emma Bunton je navdušena nad svojim novim fantom. Srečnežu je ime Jade, ljubitelji glasbe pa ga poznajo kot klaviaturista skupine Damage. Na fotografiji ju vidimo, kako zapuščata znani londonski lokal Momo, kjer sta bila na večerji. Zaljubljenca se poznata šele nekaj tednov.

Prava zabava

Ko se Jean Claude Van Damme odloči, da se bo zabaval, je zabava zajamčena. Ondan je 38-letni igralec najel apartma v luksuznem hotelu Breakers v Palm Beachu in vnaprej plačal 2500 dolarjev za noč.

Potem sta se s prijateljem napotila v diskoteke in pobrala vsako dolgo lepotico, jima je prišla pod roke. Vesela, predvsem pa številna družba se je vrnila v hotel okrog štirih zjutraj.

Zanesljivo niso prišli po prstih, saj se je večina gostov v tistem delu hotela zbudila (kar bo hotel stalo kar nekaj tisoč dolarjev), veseljaki pa so svoj dan okronali tako, da so skozi okno vrgli posteljo v hotelski bazen. Če bi to zvedele njihove mame, bi bili zelo kregani ...

Simpatije za skromnost

Popularna igral Meryl Streep je prišla na Irsko promovirati svoj novi film Dancing At Lughnasa. Film govori o petih neporočenih sestrah, ki živijo skupaj z bratom, redovnikom. Ker se ni obnašala kot zvezda, ampak zelo skromno, si je takoj prislužila simpatije vseh navzočih. V vazo, ki jo je dobila na nekem sprejemu, je dala natočiti irski viski in pivo, nato naredila dober požirek, preostanek pa ponudila drugim gostom. Kdo ne bi bil zadovoljen.

Uživam v hitrosti!

Tako pravi 29-letna Erja Hakkinen, danes soproga 30-letnega dirkaškega asa Mika Hakkinena. Spoznala sta se pred petimi v turistični agenciji, kjer si je kot študentka služila denar za potovanja, Mike pa je prišel po letalsko vozovnico. To je bila ljubezen na prvi pogled, ki se je končala letos junija, ko sta si rekla da itd.

»Najbolj si želim, da bi vozila reaktivno letalo. Hitrost moraš občutiti v vsaki kapljici krvi. In predvsem ne smeš se bati.

Med dirko me ni nikoli strah za Miko, ker vem, da je izvrsten dirkač. Bojim se le, da ne bi prišlo do tehnične napake. Ljubim ga, ker je do mene nežen in obziren,« pravi o sebi in Miku srečna Erja.

OTO SEREC iz Krašč

Takšen pa sem danes. Pa ne mislite, da moram doma kuhati in prati posodo, kajti žena mi tega ne dovoli. Lahko pa kaj »zmešam«.

- Rodil sem se v Črncih pri Apačah, kjer sem preživel tudi otroška leta

- V osnovni šoli sem najraje risal
- Če sem bil na paši žejen ali lačen, sem »podojil« kravo

- Oče je prišel na Štajer iz Prekmurja, mene pa je »potegnilo« nazaj

- Ženo sem spoznal na Vestnikovem vlaku

Kdor me bežno pogleda, bo najbrž presodil, da jih imam okrog štirideset. No, v resnici se počutim še mlajšega, toda dejstvo je, da bom čez dobri dve leti že srečal Abrahama. Otroških let se ne spominjam prav dobro, zlasti ne, kako je bilo v šolskih klopeh. Vem, da sem imel najrajši risanje in da so moje slike kazali tudi na razstavah. Drugače pa se ne morem pohvaliti. Kaj bi se veliko učil, ko pa sem razmišljal, da bom tudi jaz konjar na posestvu, kot je bil moj oče! Včasih me je posadil na kobilico Mico, da sem lahko malo jahal, kar me je zelo veselilo. Velikokrat sem pasel krave, ki niso bile naše, ampak od posestva. Če sem bil žejen ali lačen, sem »podojil« mleko in kmalu je bilo vse v redu.

Ko bi sem končal šolo, nič ni kazalo, da bi se uresničila moja »poklicna« želja. Na posestvu so me potrebovali samo kot sezonskega delavca, pozimi pa sem bil doma brez dela. Bilo je seveda lepo, toda bil

Ne samo žena Jožica, tudi psička Lesi me ima zelo rada. Jožica pravi, da je nanjo ljubosumna.

Bralci Péna se predstavljajo

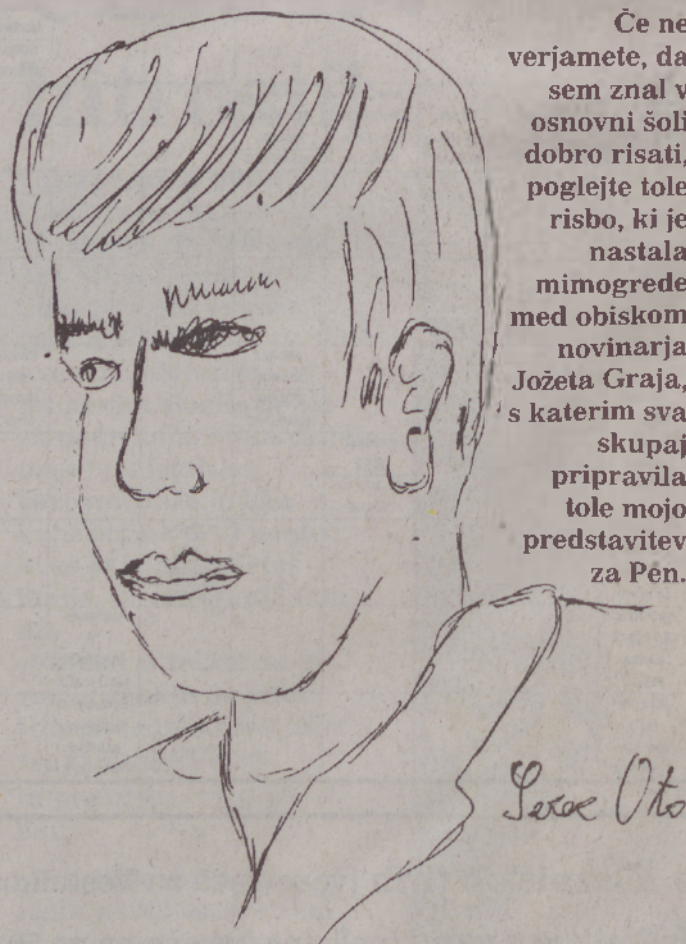
Takšen sem bil videti, ko sem bil pri birmi. Boter mi je bil Alojz Ritz iz avstrijske Radgone.

sem skoraj brez denarja. Zato sem se odločil, da si grem služiti kruh v Avstrijo, in sicer kot delavec v klavnici. Čez nekaj časa sem si lahko kupil celo avto, ki mi je prišel še kako prav tistega usodnega dne pred dvajsetimi leti, ko sem se namesto očeta udeležil izleta z Vestnikovim vlakom. Na vlaku sem namreč občudoval eno od deklet iz Prekmurja in tudi ona mi je bila še kar naklonjena. Beseda je dala besedo, in ko je bilo izleta konec, sem jo lahko skupaj z njeno prijateljico peljal domov v Krašče. Čez leto dni pa sva se že vzela.

In z Jožico sva še danes skupaj. Ona dela doma na manjši kmetiji, jaz pa še vedno hodim v službo v Avstrijo. Nikoli si nisem mislil, da se bom za stalno preselil v Prekmurje. Medtem sem zvedel, da je bil tudi moj oče doma na Goričkem. Kljub vsemu mi tukajšnji domačini rečejo Štajerc, a me to ne moti, saj se v glavnem z vsemi dobro razumem. Po govorici pa se mi še vedno pozna, kje sem odrasčal. Ni mi žal, da sem si tukaj našel novi dom. Z ženo sva res uspela marsikaj postoriti in prigospodariti. Tudi tri hčerke imava.

Če ne verjamete, da sem znal v osnovni šoli dobro risati, pogledjte tole risbo, ki je nastala mimogrede med obiskom novinarja Jožeta Graja, s katerim sva skupaj pripravila tole mojo predstavitev za Pen.

Prostega časa nimam veliko, saj ko se vrnem ob koncu tedna iz Avstrije, je potrebno delati to in ono pri hiši ali na njivah pa za mesarja me domačini večkrat prosijo. No, včasih posedim tudi kje v dobri družbi in se malo poveselimo.

pen elopa

21-letna Alenka Fric s Kamenščaka pri Ljutomeru je končala prometno šolo, vendar doslej še ni našla podjetja, kjer bi opravila pripravništvo. Zdaj, ko vidite, kako lepo dekle je, bo šlo hitreje?! Sicer pa je bila zelo pridna tudi med »čakanjem«, saj je prav v tem času končala devetmesečno izobraževanje za računovodkinjo. Alenka, rojena v znamenju ovna, rada hodi v diskoteko, je pa tudi velika ljubiteljica muckov. Doma jih imajo celo deset. Uspela je ujeti tega-le. Kdo pa bo ujel njo? Ne bo se dala kar tako! Prometnica pač, ki dobro pozna znak - stop! - Foto: Stewen